28րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7576   23 ՄԱՐՏ 1911

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

5 Avril 1911   28me année   N. 7576

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին-Օրաթերթ

10 PARAS

آرهولق
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتيازى قره‌كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Երեք տարիէ ի վեր, ուրիշ շատ մը բաներու հետ, ձեռք զարկած ենք նաեւ ոստիկանութիւնը բարեկարգելու գործին։ Եւ ինչպէս ուրիշ շատ մը բաներ, այս ալ իր եղած տեղը մնացած է։ Երեք տարուան մէջ ոստիկաններուն գլխանոցը փոխուեցաւ միայն, բայց գլուխը նոյնը մնաց։ Ասոր մէկ նորագոյն ապացոյցը կրնանք համարել այն տեսարանը որ տեղի ունեցաւ Երկուշաբթի գիշեր, Թեփէ-Պաշիի ամֆիթատրոնը, Բաթէի սինեմաթօկրաֆին ներկայացման միջոցին, յուզումնալից տեսարան մը արդարեւ, որ սակայն չէր երեւնար թատրոնի նոյն գիշերուան յայտագրին վրայ և որուն համար չէր ալ հանդիսականները դրամ վճարած էին։

Սինեմայի տնօրէնութիւնը մեծ պահքի ու մերձաւոր Զատկի տօնին առթիւ պատշաճ գտած է Յիսուսի կեանքէն ընտրուած դրուագները ներկայացնել, բան մը որ սովորական դարձած է ամէն երկիրներու մէջ, ուր սինեման գոյութիւն ունի։ Այս նոր ֆիլմը տեսնելու համար խուռն բազմութիւն մը փութացած էր ամֆիթատրոն։

Ներկայացումը կը սկսի։ Հանդիսականները հետաքրքիր աչքերով կը դիտեն Յիսուսի ծնունդը մսուրին մէջ, Մոգերու այցելութիւնը, Եգիպտոս փախուստը, Բեթլեհեմի անմեղ մանուկներու ջարդը, Եգիպտոսէ վերադարձը, տաճարին մէջ քարոզը... յանկարծ տեսարանը կը դադրի և տեղը կը յաջորդէ վիճաբանութեան պոռչտուք մը ամֆիթատրոնի մուտքին կողմը։ Ամէնքը իրար կ'անցնին։

— Ինչ կայ, հրդեհ պատահեցաւ, մա՞րդ զարկին, երկրաշա՞րժ եղա՞ւ....

Ո՛չ։ Պարզապէս ոստիկանութիւնն է որ եկած է ներկայացումը արգիլելու։ Տնօրէնը կ'ընդդիմանայ, ոստիկանները կը պնդեն, ժողովուրդը կը պոռայ, կը կանչէ, տղաքը կուլան և կիներուն սիրտը կը բռնէ։ Բայց տնօրէնը վերջապէս խօսքը կը քալեցնէ ու նորէն կը սկսի Յիսուսի կեանքը։ Հազիւ թէ Յիսուս սինեմաթօկրաֆով քանի մը հրաշք կը գործէ, ահա՛ կրկին տեսարանը կը խանգարի։ Այս անգամ ոստիկան մը խալփախը հանելով սինեմայի կանթեղին ճառագայթներուն դէմ բռնած է, որպէսզի իշխանութեան հրամանը իր տեղը երթայ։ Նորէն աղմուկ մըն է կը բրդի հանդիսականներուն մէջ և այս անգամ Բերայի կառավարիչը ինք անձամբ կուգայ խառնակութեան վայրը և ընդհանուր իրարանցումի մը մէջ «Յիսուսի կեանքը»ին վերջին մասը կ'արգիլուի և յայտագրին միւս մասերը կը ներկայացուին, արդար զայրոյթի մը մատնելով բոլոր ներկաները։

Արդ, ինչո՞ւ համար ոստիկանական այդ անճահ միջամտութիւնը։

Ոմանք ենթադրել կ'ուզեն որ իբր թէ կրօնքներու նուիրականութիւնը պահպանելու նախանձայուզութեամբ է որ ոստիկանութիւնը ուզած է արգիլել «Յիսուսի կեանքը»ին սինեման։ Բայց այդ տեսարաններուն մէջ քրիստոնեաներուն դիւրազգածութիւնը վիրաւորող բան մը չկայ. ընդհակառակը բոլորովին բարեպաշտական ներկայացում մըն է և ապացոյցն ալ այն է որ այդ ներկայացման արգիլումը գրգռում առաջ բերած է հանդիսականներուն մէջ և ո՛չ թէ անոր շարունակութիւնը։

Բայց նոյնիսկ եթէ անանկ բարի նպատակով մը Բերայի ոստիկանութիւնը կ'ուզէր ներկայացումը արգիլել, կրնար աւելի պատշաճ կերպով վարուիլ կա՛մ նախապէս իր արգելքը յայտնելով տնօրէնութեան և կամ համաձայնելով որ այդ գիշերուան ներկայացումը տեղի ունենայ առանց յուզմունքի և իր հրամանը վերապահելով յաջորդ ներկայացումներուն։

Այս տեսակ արարքներ երբեք պատիւ չեն բերեր ոստիկանութեան մը որ իբր թէ կատարելագործուելու ձգտումներ ունի։ Երկուշաբթի գիշերուան իր ընթացքը պարզապէս հանդիսականներուն կրօնական զգացումները գրգռելու բնոյթը ունէր, թէեւ իր նպատակը գուցէ բոլորովին տարբեր ըլլար։

Եւ ճիշդ այդպէս հասկցուելուն համար է որ եւրոպացի մը ամֆիթատրոնէն դուրս ելած միջոցին սա դիտողութիւնը կ'ընէր.

— Քիչ օրէն Զատիկը պիտի հասնի, և այն տեսարանները որոնք այժմ կ'արգիլուին տեղի պիտի ունենան եկեղեցիներու մէջ, ուրեմն ոստիկանութիւնը, ինքնիրեն հետ տրամաբան ըլլալու համար, թո՛ղ եկեղեցիներն ալ գոցէ....

Ընդհանուր Ապահովութեան Տնօրէն Կալիպ պէյ որ լուսամիտ ու աչալուրջ պետ մըն է, ինչպէս նաեւ Բերայի կառավարիչը, անշուշտ պիտի փութան քննութիւն մը բանալու իրենց ստորադասներու այս անորակելի ընթացքին մասին և պէտք եղածը պիտի տնօրինեն որպէս զի ուրիշ անգամ նմանօրինակ դէպքեր չի կրկնուին և ժողովուրդին մէջ յուզմունքի ու շփոթութեան պատճառ չըլլան անօգուտ տեղը։

Հաւանական է նաեւ որ Կալիպ պէյ և Բերայի կառավարիչը բան մըն ալ չըլլալ ընեն և նմանօրինակ դէպքեր դարձեալ պիտի կրկնուին և յուզմունքներու տեղի տան։

Բայց փափաքելի էր որ առաջին ենթադրութիւնը ճշմարիտ ըլլար, թէեւ երկրորդը աւելի համաձայն է ընկալեալ սովորութեան։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՏԱՐՕՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար. ուրբաթ օրուան թիւէն եւ վերջ)

— Արդարութիւնն ալ խօսք է եղեր այս երկրին մէջ, կառավարութեան պաշտօնեաներուն երբեք հոգը չէ թէ, արդարութիւնը սահմանադրութեան լրացուցիչ մէկ մասն է։ Զարմանալի հակասութեամբ մը միշտ ճշմարտութիւնը ծածկել կուզեն և պաշտօնական գրութիւններով հերքել՝ ժողովրդեան արդար գանգատները։ Վարդենիսցի Մելիք Ցարութիւնեանի ծեծէ մեռնելուն մասին վիճակիս Առաջնորդ սրբազանին ըրած գանգատները գրած ենք։ Տեղիս կառավարութիւնն ասոր ալ պատիր տեղեկութիւններու վրայ, այս անգամ Բաղէշի կուսակալը հեռագրով կը պատասխանէ Խարախանեան սրբազանին. «Մեծէ մեռնող Ցարութիւնեանի մասին քննութիւն կատարուեր և տեսնուեր է որ իր բնական մահուամբ մեռեր է. անիկա խեղճ մարդ մը ըլլալով ցուրտէն ու կենդանի ունեցած չէ որ ամբողջ փոխադրել տան իրեն. Հետեւաբար այս տեսակ մեծ կէս մը ծեծուելը հաւանական չի նկատուիր»։ Կառավարչին փոխանորդն ալ պարծենալով ըսեր է եղեր առաջնորդին, Վարդենիսցի Մելիք Ցարութիւնեանի մասին գրած բողոքներդ հերքած եմ, որուն սա պատասխանը կուտայ առաջնորդը. «Վէքիլ էֆէնտի, ինչո՞ւ կառավարութիւնը միշտ փախուստ ճամբայ կը փնտռէ. ինչո՞ւ կը հերքէ մեր բողոքը, ես կը պատուէի որ իմ բողոքներս դատարանին յանձնէիք և ինծի ալ հրաւիրէիք հաստատելու, եթէ չը կարենայի հաստատել, թող դատարանը պատժէր զիս։ Բողոքներս սուտ չեն, պէլէտիէի բժիշկը գրով մը ինծի յանձնած է որ Մելիքի վրայ ծեծի նշան ալ կար։ Կառավարութիւնը պէլէտիէի բժիշկին տեղեկագիրն ալ բանի մը տեղ չը դներ։ Խարախանեան սրբազանի գրութիւնը ստորագրելու համար խեղճ բժիշկը պաշտօնազրկելու սպառնալով, եկած էր ու կ'ըսէր. «Ամեն սրբազան, սաղդ համբուրեմ, քեզի տուած թուղթս կը խնդրեմ դուրս չի հանես, տեղեկագրին տակ թուղթ մը գրած եմ [illegible] (կառ. վէքիլ) թէ ես տեղեկագիր մը տուած չեմ. եթէ այդ թուղթը մէջտեղ հանէք, վիճակս գէշ է։» Առաջնորդ սրբազանը պատասխանած է. «Տղաս, ես սուտ չեմ կրնար խօսիլ, այդ տեսակ բան չեմ կրնար ընել։» Ետքը կ'աւելցնէ Երուանդ էֆէնտիին. ես միեւնոյն բանը տեղեկագրին մէջն ալ ըրած եմ. բայց դուք իրբեւ անպաշտօն մարդ, կառավարութիւնը ձեզի ըրած խոստովանութիւնս ինծի յանձնեք կը նկատէ։ Միայն հերքում չէ որ կուտայ կառավարութիւնը բողոքի մը առթիւ, այլ կը ջանայ թշնամանալ գանգատ ընողներուն դէմ, զրպարտութիւններ ընել, անոնք կառավարութեան աչքին յանցաւոր ձգելու համար, և եթէ ձեռքերնուն գայ երկրէն ալ կը հանեն իբրեւ խռովարար և ազգերու համերաշխութիւնը խանգարող։ Ճիշդ «խռովարար» պէս, ինչպէս կ'ըսուէին անմեղ մարդիկ։ Միեւնոյն ընթացքը կը բռնէ հիմա Վիճակիս Առաջնորդին հանդէպ կառավարչին փոխանորդը։ Քիւրդի իր անդամակցող կարգ մը բանուոր Թուրքերուն խօսքին հաւատ ընծայելով և անոնց հետ համաձայնելով, ելեր Բաղէշի կուսակալին և [illegible] գանգատ գրեր է Խարախանեան սրբազանի դէմ թէ այս տեղի առաջնորդը խռովարար է, ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն կը ձգէ, եթէ այս տեղէն չի հեռացուի վերջը գէշ կ'ըլլայ։ Այս խօսքերը պաշտօնատար Թուրք ազգային մը տեղեկացուցեր է առաջնորդին։

— Բանտարկեալներուն վիճակն ալ լաւ չէ. անցեալ օր լաւ ծեծ մը կերած էին բանտարկեալ Հայերը իրենց բանտակիցներէն։ Բանտին վերակացու տնօրէնը՝ [illegible] Ֆեհիմ էֆ. չէր վաւերացուցած անոնց [illegible] գանգատը դատարանին տրուելու համար, որովհետեւ անոնք Հայերը բան մը չեն տուեր իրեն։ Առաջնորդը այս մասին ալ թղթով մը բողոքեց կառավարութեան և պահանջեց որ քննութիւն կատարուի յանցաւորը երեւան հանելու համար։ Երկու օր ետքը, [illegible] քննութիւն կատարեց բանտին մէջ, հարցաքննելով բոլոր բանտարկեալները։ Արդիւնքը մը դեռ անտեսանելի չէ, բայց այս երկու պաշտօնեաները Մշոյ սահմանադրականներէն համարուելով, վստահ ենք որ արդարութիւնը չպիտի ծածկեն։

— Խարախանեան Սրբազանի նախագահութեան տակ Բարեկենդանի առաջին շաբթուն ազգային ժողովով մը կազմուած էր հանգանակութեամբ Բարեկենդանի վերջին հինգշաբթին Վարդանանց տօնի առթիւ հացկերոյթ մը տալու դաշտին մէջ գտնուող քրիստոնեայ զինուորներուն։ Չորս օրուան մէջ հանգանակութեան արդիւնքը եղաւ հազար ղրշ. տեղս գտնուող 68 քրիստոնեայ զինուորներէն զատ, հրաւիրուած էին քաղաքիս մէջ եղող 4 Թուրքական սպաները, չաւուշներ և սպաները, որոնց թիւը 260ի կը հասնէր և ճաշին ծախքը 800ի հասաւ. մասնաժողովին անդամները որոնք քաղաքիս պատուաւոր անձնաւորութիւններէն էին, մինչեւ վերջ օրինակելի կերպով հսկեցին ճաշին վրայ, որպէս զի անկարգութիւն մը չըլլայ։ Ճաշէն առաջ Թուրքերէն գրուած մը կարդաց Ս. Առաջնորդը և Թուրքերէն խօսեցաւ Ցակոբ էֆ. Տ. Զաքարեան. իսկ հայերէն խօսեցաւ Գ. Զաւարեան որ բաղդատութիւնը ըրաւ իսլամական և քրիստոնէական կրօնքին և ըսաւ թէ, իսլամութեան մէջ աւելի բացատրուած է միաստուածութեան գաղափարը քան թէ քրիստոնէութեան մէջ։ Խարախանեան Ս. տեսնելով որ Գ. Զաւարեան ծայրայեղութեան կը տանի, կտրուկ կերպով ըսաւ. «Ի՞նչ կը խօսիս, քրիստոնեայ զինուորներուն առաջ գաղափարներ կը յայտնես»։ Իւրաքանչիւր զինուորին երկուքական [illegible] տուին, սեղանի վրայ կը գտնուէին չորս տեսակ կերակուրներ, և [illegible] զինուորները ճաշելէ վերջ, այս վերջիններուն ըմպելի ալ հրամցուեցաւ, թէ զինուորներ և թէ սպաներ շատ գոհ մնացին այս հիւրընկալութենէն և ցաւով ցոյց կուտային տեղւոյն Թուրք ազգայիններու անտարբերութիւնը և ցած վարմունքը։ Մասնաժողովը եթէ յաջողութիւն գտնէ, մտադրութիւն ունի այս տեղ զինուորական ամբողջ [illegible] տալու։

— Այս անգամ ալ Հայաստանեայց Ընկերութիւնը իր [illegible] ցոյց կուտայ մշեցիներուն և Զիթէճեանի տեղեկութիւններուն վրայ ապաւինելով գրութիւն մը ուղղելով տեղւոյս Ս. Առաջնորդին, իբրեւ Ընկերութեան կողմէ վերատեսուչ (*) Մշոյ Հայաստանեայց վարժարանին կ'ըսէ որ, եթէ Մշեցիները չվճարեն ընկերութեան խոստացած իրենց 30 ոսկի բաժինները, մանկապարտէզի վարձքը և փայտագինը իր գրպանէն պիտի գոցէ։ Մուշէն մինչեւ Կ. Պոլիս Հայաստանեայց ընկերութեան հասցուած այդ տեղեկութիւններուն ազդեցութիւնը մեր շրջանի մէջ ամէն մարդու յայտնի է, Հայաստանեայց Գաւ. Ընկերութիւնը շատ [illegible] թող չընէ, Մշեցիները իր դպրոցին հանդէպ [illegible] Ընկերութեան դպրոցէն աւելի շատ վերաբերմունք ցոյց տուած են աշակերտաց, վրայ Իզմիրլեան Յովհ. էֆ. տարեկան 60 լիրա կուտայ, զոր դրին ընկերութեան տրամադրութեան տակ, փոխանակ առանձին ազնիւ գործ մը բանալու. իսկ եթէ ժողովուրդը հիմա պաղ կը վերաբերուի դէպի Հայաստանեայց Ընկերութիւնը, պատճառը յայտնի է։ Օրիորդ Զիթէճեանի ընթացքը շատ վշտացուցեր է ժողովուրդը, բայց գալով ընկերութեան ամսաթոշակներուն, ես այնպէս կը կարծեմ թէ ընկերութեան Ա. տարուայ աշակերտներուն մէջ մանկապարտէզի չէնքին, վարձքի խնդիր չկար, հիմա ո՛ւրկէ ելաւ այս խնդիրը։ Մշեցիներու աւելի դժուարութիւն հանելու համար այս խնդիրը մէջ տեղ նետուած է. մանկապարտէզի և փայտագին խնդիրներ յերիւրածք են, մանաւանդ փայտագինը, որուն համար խօսք իսկ եղած չէ և առանց բան մը ըսելու աշակերտներու ծնողքները փայտագին բերած են և կուտան. այս տարի քաղաքիս առաջնակարգ անձնաւորութիւններէն [illegible] փայտագինը, թոշակներէն կը հաւաքէր, օրինակի համար կ'ըսեն թէ Մեսրոպեան ազգ. վարժ. 60 ղրշ. թոշակ և 60 ղրշ. ալ փայտագին տուած է. նոյնպէս Շահպէկեան քաղաքացին զրոյց թոշակ և 40 ալ փայտագին, և դեռ շատեր։ Ուրեմն այլեւս ո՞րկէ կա՛յ փայտի խնդիր հանել և կրնալ Մուշէն Պոլիս գրել զրպարտելով մշեցիները թէ փայտագին չեն տար. գիտնալու է չէ՞ն Մուշէն տրուած տեղեկութիւնները։

Մուշ   ՏԱՐՕՆՑԻ

---

[*] Այսպիսի դժուարին պարագաներու մէջ Մշոյ Ս. Առաջնորդը վերատեսուչ է, ուրիշ պարագային վերատեսուչ չէ՛. եթէ վերատեսուչ էր, ինչո՞ւ առանց Ներքին Սրբազնութեան Զիթէճեան Տէր և Տիկին Շահրիկեանը 4 ոսկիով կը վարձէր։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Այն հարցը, զոր լուծողներինք Արեւելքի մէջ, շատ լուրջ է։ Ազգի մը կուլտուրական զարգացումը կախում ունի իր ունեցած մտաւոր ուժերուն որակէն։ Կրթական հարցը դժբախտաբար շատ տխուր վիճակ մը կը ներկայացնէ այսօր Թրքահայերուն մէջ։ Գիտութիւնը իր սահմանին մէջ [illegible] ներով, կրթութիւնը ինչպէս կը հասկցուի եւրոպական ազգերու համար երբեք գոյութիւն չունի մեր իրականութեան մէջ։ Թաղային դպրոցներու ազգային գրութիւնը ինչ կը ներկայացնէ մայրաքաղաքի նախակրթարանները, երկրորդական վարժարանները։ Ունի՞նք մանկավարժական զարգացումներով օծուած պատրաստ ուսուցիչներ։ Անշուշտ պատասխանը բացասական է։ Կարապետեան դժբաղդաբար միակը չէ, ուր կ'արհամարհուի մանկավարժութիւնը, և երբ մենք Կարապետեանը մատնանշեցինք, անձնական ո՛և է գրգռումով չէր, այլ առաջքը առնելու համար այն կործանարար ընթացքին, որ տակաւ կը քալեցնէ մեր մէջ։ Հասարակութեան օժանդակը, անոր մեր ընկերական կեանքը, կրթութեան զանազան ճիւղերը, գիտութեան բաժանումը, ահա՛ մեր միակ նպատակը։ Դպրոցը ինքնին նուիրական է, ինքնին բարոյական։ Դպրոցը որոշ խորհուրդ մը խորհրդանիշն է, հոն միայն, այն անիծ վայրը ուր հոգին, երակները, զգացումները կը յղկէ կերտէ, ինքզինքն բարձր ըմբռնումներուն։ Իսկ անիկա երբ իր գործէն, մէջէն անարգ մարմնին, այլեւս ի՞նչ պէտք է փնտռել հոն կեանք, քի իրական դասեր, արժէքի դասեր։ Դպրոցի նպատակն է ընծայել քաղաքացիներ պատրաստել, օժտելով զանոնք իմացական և պարտականութեան խոր հասկացողութիւններով, նոր, կրթուած, աշխոյժ սերունդ մը տալ հանրութեան, մատնանշելով անոնց այն աշխարհին փորձութիւնները ու վտանգները, որոնց ենթարկուելու են ամէն բայլ, և այն հզօր կամքը որ կարող ըլլայ խափանել խոյն ու խուժը խաւարին, և խոր արհամարհանքը անզօր իրականութեան։ Կարապետեանը այլ նպատակներ կը հետապնդէ։ Ցաւալին այն չէ, որ Կարապետեանը իր ինքնուրոյն աշխարհիկ նկարագիրը, թէ բնիկ ունի մանկավարժութեան, դպրոցի ցիւր մասին, այլ ցաւալին այն է որ անիկա ամբողջ նորահաս սերունդ մը իր ափին մէջ ունի։ Ցաւալին այն է որ ուրիշները ալ կը գալիքերուն իր ընթացքէն։ Բայց Կարապետեանի աշակերտութիւնը չը փափաքիլ փոխանակ կը պահանջէ, հոգ չէ թէ վարժարանը իր ամբողջ էութեան մէջ աղաղակող փտած է այս տխուր վիճակին։ Բայց տեսնենք։

Այդ դպրոց կոչուած հաստատութեան ամէն ներս կամուրջը կ'ըզգայ որ լաբիւրինթոսի մը մէջ կը գտնուի։ Մէջէ մէջ կիսատ, խարխուլ, որմնասիւնի երես երբեք չի տեսած մէկ քանի դասեր, առանց փեղկի, առանց օդի, առանց լոյսի։ Սորա ու բորա ճամբու մը մէջ, ամէն կողմէ բացուածքներ կան և հրաշք պիտի

“ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ   Թիւ 15

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ XXX

ՓԱՍՏԱԲԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

ՎԷՊ ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Է.

ԵՐԵԿՈՅԹ ՄԸ

Յաջորդ օրուան համար, քանի մը շաբաթներ առաջ ժամադրութիւն տուած էր Եդուարդ՝ գրասէր ընտանիքի մը։ Մեր արդի գրողներուն մեծ մասը ներկայ պիտի ըլլար հոն։ Եդուարդ այդ պատճառով առաջարկը չմերժեց. ընդհակառակը ուրախացաւ որ հաղորդակցութեան մէջ պիտի մտնէ այս տարբեր գրագէտներու դասակարգի մը հետ՝ զոր չէր ճանչնար, հակառակ տարիներէ ի վեր գրականութիւն ընելուն։

Վայրի, բարբարոս տղայ մը՝ այդ Եդուարդը։ Ինքնամոլ, [illegible], [illegible]։

Զաւարեան ընտանիքը՝ որ այդ երեկոյթը կը սարքէր, արդէն ծանօթ է Բերայի մէջ։ Թղթախաղը հոն գոյութիւն չունէր։ Գիրք, լրագրութիւն, քաղաքականութիւն, գրական և թատերագիտական առարկաներ, ահա՛ այդ ընտանիքին վայելած ու հայթայթած ժամանցները։

Երկրորդ անգամ կ'ըլլար որ Եդուարդ այդ ընտանիքին կ'այցելէր։

Ճաշակի տէր, զարգացած ամէնքն ալ հասարակապէս բարեկիրթ, նուրբ հիւրասիրութեամբ մը օժտուած, Զաւարեան ընտանիքի հինգ անդամները հինգշաբթի իրիկուն պատրաստուած էին ընդունելու բազմաթիւ հրաւիրեալներ որոնց մէջ ծանօթ և անծանօթ անձեր չէին պակսեր։

Հրաշալիօրէն կահաւորուած սրահ մը, մեծ կանաչ գոյնը կը տիրէր ամէն կողմ, պատերը կանաչ ասեղնագործ թուղթով ծածկուած էր ամբողջ. գետինը թաւ գորգեր պատերէն վար գահավիժող հսկայ հայելիներուն և պատկերներուն լայն շրջանակները նմանապէս կանաչ երանգը կը ցոլացնէին. չորս հատ խոշոր պատուհաններ, որոնք Սիրա-Սէլվիի ազնուական պողոտային վրայ կը բացուէին։ Սրահին չորս անկիւնները արուեստական արմաւենիներ, զարմանալի մեծ կանաչ սիւներու վրայ կանգնած, ձախ կողմի պատին մէջ, կը բացուէր յախճապակեայ [illegible] կրակարան մը, որուն առջեւ գետնին վրայ զոյգ մը վիշապային գլուխներ կը հանգչէին, բերանին լայնորէն և իրենց ակռաներուն մէջէն երկաթէ օղակներ կախած։ Սրահին մէջտեղը մեծ սեղան մը կանաչ ծածկոցով զգեստաւորուած, և որուն վրայ կը տեսնուէին պոլսական բոլոր շաբաթաթերթերը, օրաթերթերը, եւրոպական ամէնէն համբաւաւոր հանդէսներուն հետ։ Ալպոմները, թղթածրարները, ամէնքն ալ ոսկեթել բանուածքով, բայց միշտ մեծ կանաչ գոյնով՝ սրահին ամբողջութեան հմայքը կը չէզոքէին, կ'աւելցնէին։

Ժամը չորսին սկսան հրաւիրեալները։ Եւ մինչեւ հինգ արդէն գրեթէ ամէնքն ալ ներկայ էին հոն։

Ցիշատակենք ներկաներուն ամէնէն գլխաւոր տիպարները։

Մեզի ծանօթ Ցովհաննէսեան էֆ.ն և Եդուարդ։

Օլաճեան՝ միտքին հաւասարակշռութիւնը կորսնցուցած չէկ երկար մազերով, լայն անդրավարտիքներով արգահատելի երիտասարդ մը, որ յաւակնութիւնը ունի դեռ մեր մէջ Հայերուն Նիցշէն կամ Շոբէնհաուէրը ըլլալու։

Թրթռեան՝ բանաստեղծ մը, իր չոր հմտութիւնովը և զարտուղի տաղանդովը ծանօթ։

Սաղեան՝ երջանիկ բանաստեղծ մը, երկարահասակ, սրածայր մօրուքով, մախաղոյն աչքերով, անգիտակից ծիծաղելի հպարտութիւնով փքացած, հիւանդոտ, տառապած հոգի մը։

Արփիկեան՝ մանր աչքերով, ժամանակէն կանուխ ծերացած զգայուն քրոնիկագիր...։

Տեփանեան՝ վիպագիր մը որ իր վէպին Պոլսի մէջ առթած աղաւաղութեանը հանդիսանալու համար Իզմիրէն ելեր մայրաքաղաքս եկեր էր։

Ակոն՝ Սաղեանի ընկերակցութիւնովը եկած, բնապաշտութեան աշուղը, թախծոտ վրայ գլուխով, [illegible] գէմքով, [illegible] դարաշրջանէն մը եկած տարազով, առանց օձիքի, գիւղացիի արգահատելի տիպար մը վերջապէս։

Եւ դեռ շատ մը ուրիշներ։

Եդուարդ ասոնցմէ շատ քիչերը կը ճանչնար։ Ժամանակը պարապ անցուցած չպիտի ըլլար։

Օր. Զաւարեան՝ հետաքրքիր խարտեաշ մը, իր դաստիարակութիւնը Բարիզի մէջ առած և [illegible] առաջին հայ երգչուհին՝ Պոլսոյ մէջ, Սէն-Ծոմայէն [illegible] մը չըլլալ։

Ցետոյ խօսակցութիւնները սկսան, ոտանաւորներ արտասանուեցան. [illegible] յօդուածներուն վրայ խորհրդածութիւններ եղան։

Եդուարդ Ցովհաննէսեանէն գրեթէ չէր մօտենար անոնց. անկիւն մը կծկուած կը հետեւէր բազմութեան այլազան շարժումներուն, չաներուն վրայ խնդալով, ուրիշներուն միտքին բարձրութենէն շլացած, ահաբեկած։

Թրթռեան՝ իր նոր գիրքին վրայ կը խօսէր յափշտակութիւնով.— «1904-1907 հայ նշանաւոր fumisteներուն պատմութիւնը ըրած եմ, ճշգրիտ, արդարեւ, խարազանող իրապաշտականութիւնով մը. Թուրքահայերուն ամէնէն աչքառու, անհատական հանճարներուն [illegible] պէտք էր չէզոք քննութեան մը ենթարկել։»

Սաղեան՝ պատասխանեց անդիէն.— «Ո՞ւր այդ գործը կատարելապէս ի գլուխ հանեցէք։»

Սողոմոնեան և Մակաեան՝ երկու սրբազան և հեղինակ գրողները ժպտեցան. ժպիտ մը որ Եդուարդի աչքերէն չվրիպեցաւ սակայն։

— Աղէկ միտքս ինկաւ, յարեց Սողոմոնեան, անցեալ օր գրատունէն ելած Թրթռեան ձեռքը կաշիէ պայուսակ մը կար. մէջէն խնձոր մը հանելով գրատանը վրայ դրաւ. ուրիշ բանով մը զբաղած պահուն՝ մեծն Թրթռեան խնձորը սեղանին վրայէն առնելով նորէն պայուսակին մէջ դրաւ ու մեկնեցաւ։

(Շարունակելի)

ըլլար եթէ տասնց ս. և է՛ մէկ կողմ թողնի զարնելու, տեսնց ինչպէ՞ս կարենք նելու երկրորդ անեակը մնալ կարգանայիր եթէ ոչ կ'երթայիր, ծառ պէտք է ծախել, և ուղիղ, զէնք չկայ, վերջապէս չարժանց զերթ պէտք է փոխել, ատանց մտնելու որ խուցքի չէնքի մը մէջ կը գտնուի: Աղջիկ կը բացուի դուռ մը, տեսք մը, քիչ մը ջուր, Նոնապետական կահերով, զգեստը մերկ, խոնաւոտ համար կ'ըսեն թէ դատարան է: Հնութեան յիշատակները ամէն կողմէն կը փայլին: Վերը, առաստաղին վրայ սարքի սաստյին իր պերճ սարքաւորքին մէջ, վարը պատերուն և զրասենեակներուն վրայի փաչիններու գեղերը, պատերու ծալքերէն փչող քամին, և այս ամենուն ներդաշնակութեան մէջ, խանաւոցէն բուրող հոտը անհրաժեշտ փոշտեր են թէ որքան հոգ կը տարուի հոն: Առողջապահական պայմաններուն, պայմաններ որոնք պղնձել ուսանողին ֆիզիքական վրայ հզօրապէս կ'ազդեն նաև անոր մտաւորականին: Սա ժխտանց չէ՛ առողջ միտք, առողջ մարմնի մէջ սկզբունքին: Բայց աւելի զուարճականն կայ: Ուսուցիչ մը իր դասարանը երթալու համար, ստիպուած է ուրիշ դասարանէ մը անցնիլ, ուր ոեւ է ոչ կը դասախօսուի: Այսպիսի արտաքին պայմաններուն մէջ ուսանողին ալն ու ուրուշը կը զբաղի աւելի իր չուրջը փտած տիղմով և բազմազան անօթաններով, քան այն առարկայով, որ կ'աւանդուի իրեն, որոնք կ'ըզգեցնեն կեանքի, առանց յանձնարար կեանքի ներքին պղրգալից դրօշակները: Ծաղկանց խիստ անխնամ վիճակ մը կը ներկայացնէ, և որքան այնպիսի խնդիր մըն է, զոր չեմ ուզեր հոս քննել. կը բաւականանամ ըսելով որ, թէ՛ մեծի և թէ՛ փոքրի համար չատ անյարմարութիւններ կը ներկայացնէ: Մաքրութիւն բնաւ չկայ: Ա՛լ աւելի զզուելի են ննջարանները: Ուղղակի խեղճութեան մէջ թաղուած են: Մահճակալները իրարու վրայ, ննջասենեակները անկարգ, մերկ, ցած, կոտրուած պատուհաններով, թղթով փակցուած փեղկերով: Շատ մը անգամ կանգուն քնանալ անկարելի է, պէտք է ծախել: Կորզ ու կանոն կը պակսին, առողջութեան լուսաւորչ, ննջարան, զուգար, լուացարան, կողքին, ուր որ քիչ մը թաց տեղ կայ լեցուած են մահճակալներով: Ձմրան մէջ, աստուած մի՛ տայ կ'արթննան աշակերտները, ինչպէս ճիւներեալներով թաղուած կը գտնեն: անցքերէն սառած վիճակի մէջ: Այս չէնքին ներդաշնակութիւնը հոս վերջացնելով, այդ մասին ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ, որ ներդաշնակ Մուլի գիւղական վարժարանը չէր, այլ Նորապետական վարժարանը, որ Սեբաստ կը գտնուի:

Կարապետեանը ընդհանուր ծրագիր մը ունի թուղթի վրայ գրուած: Մուլքի պայմաններուն մէջ քննութիւն եւն. չկայ, Սուլթան Պայազիտի հրապարակի նման բաց են իր դռները կանխիկ վրայ: Կարապետեանը անձը պայման մը ունի: գրամ: Այսպէս, Մարդուզի մը կամ Զէյթունցի մը, գոլէժի երկրորդ դասարանէն, թերեւս վարժել մը Պերպէրեանէն, Նեզբունեանէն և կամ ո և է վարժարանէ մը, հաւաքուած են հոն, այդ հաստատութեան մէջ: Կը պատմէ որ Կարապետեանը, ամբողջութեան կը մանէ առանձինն հետ և անուղղակի միջոցներով:

Ուսանողը.— Բայց, Կարապետեան էֆէնտի, եթէ այդ դասմանը տամ, ինծի Իսամիի վկայական մը պիտի տա՞ս:

Կարապետեանը.—Իսամի: Ամա դուն ինծի քիչ փարա տա, ինմ Իսամիի վկայական կ'ուզես քաջ. ա՞ր տեսնուած է աստիճ բան մը:

Ուսանողը.— Բայց, Պ. տնօրէնդ, որ նոյնպէս ինծի ծանօթ է, նոյն պայմաններով մտած է. արդ, մինչ թրքերէն չը միսաքի գրամը:

Կարապետեանը.— Տղա՛ս, ինծի նայէ, գիտե՛ս, որքա՛ն դժուարութիւններ կան...: Ինչուիցէ, ամենաքիչ դուն 24 ոսկի տալու ես. ամէն մարդու բան մը չպիտի ըսես, որովհետեւ, քեզ իբր բացառութիւն կ'ընդունիմ կոր, ոչ որ այնքան աժան չէր ընդունած:

Ուրիշ ուսանող մը.— Կարապետեան էֆ. կարելի է ինծի Իսամիի վկայական մը տալ երբ ձեզի այնքան դրամ տամ:

Կարապետեան.— Ա՛, ձեր Իսամիի վկայական, ձեր միմիայն այդքան դրամ. ատանկ կ'ըլլա՞յ մի հա: Զուարճութիւնը պէտք է փոխադրել ըլլայ: Մեկնողական զուարճութիւնը անմարդութիւն է: Ինչ որ է, քեզի քիչ մը աւելի վճարէ, ես ալ քեզի կ'ընդունիմ վերջին դասարանը. ամէն ոչ ոք բան չըսես. քեզի իբրեւ բացառութիւն կ'ընդունիմ կոր. ոչ մէկը այդքան աժան տարիքներով չեմ ընդունած....

Տարւոյն կէսը անցած է արդէն. աշակերտի քննութիւնները մօտենալու վրայ են. Նորէն ուսանող մը.

— Կարապետեան էֆէնտի, ոս՛ ոս՛ պայմաններով ինծի կրնա՞ք ընդունիլ ձեր վարժարանի վերջին տարւոյն մէջ:

Կարապետեան.— Հէմ Իսամի վկայական, հէմ մ'յաքին ալ: Այդ պայմաններով չեմ կրնար ընդունիլ: Ինչ որ է, եք զարմանական մարդ եմ, դուն անձի քիչիկ մը եւս աւելցուր այդ գրամին վրայ և խոստում կը գտնենք:

Ահա՛ աշակերտներու ընդունելութեան պայմանները.

Կարապետեան վարժարանի ծրագիրը կը պարունակէ կարեւոր ամէն տեսակ լեզուներ՝ գիտական, իմաստասիրական, ուսողական, տնտեսական, իրենց յարակից ճիւղերով, ինչպէս նաև պատմական և բնական բոլոր առարկաները: Բայց իրականութեան մէջ կը գործադրուի՞ այդ ծրագիրը. բացարձակապէս ո՛չ: Եւ արդէն կարելի՞ է երեւակայել որ նախակրթարան աւարտած մէկը, քանի մը տարուան մէջ կարողանայ լիւ անցնիլ ամբողջ դասընթացքը: Բայց չմոռնանք որ Կարապետեան էֆ. գործնական և գրական մարդ է: Ան իր դասաւանդութիւնը և առարկաները համալսարանական մակաթեծի վերածած է. այսպէս, բժշկականը մտնել ցանկացողը կ'ընտրէ գիտական ճիւղը, իրաւաբանականը՝ քաղաքագիտականը և լեզուականը, առիթ ալ խիստ ցանցառ կերպով: Ուսանողը գիտէ թէ ինչ կ'արժեն ասմակերպի քննութիւնները, և կը զբօսնու: Մեծագոյն չէ՞ր ըլլար այս տեսակ անհնարմալ պայմաններու մէջ երեւակայել ուսանողութիւն մը, որ հետեւաբար հասարակական զիտակցութեան: բով, փիլիսոփայական կնճռոտ հարցերով:

Կարապետեան, չբաւականալով միմիայն ուսողական գիտութիւններով, փիլիսոփայութեան պատմութիւն եւս կ'աւանդէ: Հետաքրքիր էր իմանալ թէ արդեօք դասատուի ուսանողներ, ինչպէս կ'արտասանեն Բոնքի «Ցենքենները»: Կարապետեանը, մտածելով որ իր վարժարանը համալսարանէ շատ քիչ կը տարբերի, մտադրած է զայն համալսարանի վերածել: Կար և կարողութիւն կը մաղթենք: Դեռ յիշատակելիք շատ նօթեր ունինք, առայժմ աւելի լաւ կը համարինք դադրեցնել զանոնք բոլորն:

ԳՈՂԱՄՈՐԻՆԹ

Արտաքին Լուրեր

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ Պ. ՍԹՈԼԻՓԻՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս յայտնի է, Պ. Սթոլիփինի քաղաքականութիւնը զոր հինգ տարիէ ի վեր ընդդիմադիր կուսակցութեան ռեակ թերթերը խոսեւ կը քննադատէին, այս վերջին օրերս մէջ մանաւանդ գրեթէ ընդհանուր յարձակումի մը ենթակայ եղած է: Պ. Սթոլիփին կ'ամբաստանուի իբրեւ ծայրայեղ ազգայնական, որ ի վնաս Ֆինլանտացւոց իրաւունքներուն և Զարին բոլոր հպատակներուն գործած է, հակառակ հոյլորութեան հիմնական օրէնքներուն, Բոլոնիացիներուն և Ռուսերուն համար անջատ և տարբեր ընտրական շրջանակներ ստեղծելով: Դարձեալ այս ազգայնամոլութիւնը եղած է որ ներշնչած է իրեն այժմ Տումայի յանձնաժողովին յանձնել այնպիսի օրինագիծ մը՝ որուն համաձայն Բոլոնիայէն մաս մը պիտի անջատուի, զայն ռուսական կառավարութիւն մը կազմելու համար. առիթ, կ'ըսեն ընդդիմադիրները, ռուսերալացական հալածութեան մը կատարման յաջողութեան միծոցով պիտի նպաստէ: Սթոլիփին բոլոնիական ազգ. վարժարաններու մասսւոր զարգացման բնական ազատութիւնը կաշկանդած է, արգելք դնելով համագործակցական ընկերութիւններու գործունէութեանը: Իր ազգայնամոլ ծայրայեղ զգացումներէն առաջնորդ, կ'ըսեն, թշնամիներ ստեղծեր է կայսրութեան կաթոլիկ և մահմետական հպատակներուն մէջ, ինչպէս ըրած էր Ֆինլանտայի մէջ: Ներքին վարչութեան մէջ ալ, Սթոլիփին գործադրեր է անխերող ուղղութիւն մը որ անծանօթ է եղեր նոյնիսկ Պ. տը Բլեւէզի ատեն: Կատարուած քննադատութիւններուն նայելով Պ. Սթոլիփին պատասխանատու է Զինուորական բանակ չարաչար ընթացքին, բայց ամէնէն մեծ ամբաստանութիւնը այն է որ Սթոլիփին իր իսկ երկիրը, ինչպէս նաև Ֆրանսայի և Անգլիոյ շահերը ծախած է Գերմաններուն որոնք արդէն իսկ Ռուսիոյ ներքին գործերուն մէջ ազդեցութիւն մը ունին: Յայտնի չէ որոշապէս թէ այս ամբաստանութիւններէն ո՞րը հիմնաւոր կամ սխալ է: Միայն Պ. Սթոլիփինի պաշտպանները կ'ըսեն թէ ան իր քաղաքական ասպարէզին մէջ շարունակ երկիրը վերակենդանացնելու աշխատած է: Անիկա գիտցաւ ժամանակ առ ժամանակ ռեհմանադրական գաղափարներու որ խորունկ արմատներ ձգեր, հակառակ անոր որ չղջապատուած էր անկարօններ արգելքներէ ու խոչընդոտներէ և այնպիսի մարդերէ՝ որոնք հին կառավարութեան վերահաստատումին կը բաղձան: Ներքին քաղաքականութեան մասին յայտնուած գանգատները նախ բուն իսկ ռուս ժողովուրդին կը վերաբերին: Ճշմարիտ է որ ծայրայեղ ազգայնամոլութիւնը մասնաւորութիւն կը պատճառէ Ռուսիոյ բարեկամներուն, որոնք զայն ուժեղ և միացած կը փափաքին տեսնել: Բայց այս նպատակին հասնելու համար պէտք է փոփոխութիւններ մտցնել խորհրդարանական կարգուսարքին մէջ, ինչ որ Պ. Սթոլիփինէն կախում չունի: Դժգոհութիւնը, սակայն, մինչ գոյութիւն ունի Ռուսիոյ մէջ, բայց առիթ ռուս ժողովուրդին հոգիին խաղաղ հանգստեան ու կենսունակութեան մէջ նշանն է լոկ. և ոչ թէ յեղափոխութեան մը նախընթաց ցոյցը: Կ'ըսուի որ, եթէ Պ. Սթոլիփին իշխանութենէ հեռանայ իսկ, ո՛վ կրնայ երաշխաւորել որ պիտի կարենան Ռուսերը այնպիսի յաջորդ մը գտնելու, որ պահանջուած յատկութիւնները ունենայ, առանց ունենալու Պ. Սթոլիփինի թերութիւնները:

ՌԱՅԽՍԹԱԿԻՆ ՄԷՋ

Գերմանիոյ վարչապետութեան պետաճէն Ռայխսթակի մարտ 18ի նիստին մէջ ընդունուեր է, հակառակ ընկերվարականներու և բոլոնիացի երեսփոխաններու ընդդիմութեանց: Ամէնէն չահեկան յայտարարութիւնն էր ընկերվարական երեսփոխան տօքթ. Ֆրանքինը, որ հարցուց թէ ա՞ր չէ որ կառավարութիւնը ոչխարներան կուսակցութեան խոստացած է, վէճ մը ստեղծել օտար պետութեան մը հետ, առաջիկայ ընտրութիւններուն համար կարգախօս մը կարենալ գտնելու համար: «Եթէ այդպէս է, ըսաւ է տօքթ. Ֆրանք, առիթ ամենաառաջալի օրերն է զոր երբեք Գերմանիա մարդ մը գործած ըլլայ:» Այս խօսքերը ուժգնօրէն ծափահարուեցան ընկերվարականներուն կողմէ:

ԴԱՐՁԵԱԼ ԺԻՒՐ-ՔԻՒԼՕԹԸ

Ժիւր-Քիւլօթը որ գրեթէ ամէն տեղ չատ դէչ ընդունելութեան մը արժանացաւ, համակրութիւն գտեր է Բրուսէլի Հալ քաղաքին մէջ: Այս քաղաքին ժիւր-քիւլօթը ընդունող կիները ակումբ մը հիմներ են որուն առաջին նիստին մէջ որոշուեր է այս տարօրինակ չրջազգեստին ի նպաստ քարոզութեան ընել, նկատելով անոր ունեցած բազմաթիւ առաւելութիւնները, գեղագիտական և առողջապահական տեսակէտով: Այս ակումբին անդամները մտադիր են աշխարհի այլ և այլ կողմերը պտոյտ մը ընել, աւելի արագօրէն տարածելու համար այս նորոյթը:

Ներքին Կեանք

ԱԼԲԱՆԻԱԿԱՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկի մեր «Վերջին ժամու»ն մէջ ծանուցած էինք օսմ. զինուորներուն յաղթական մուտքը Թուզի: Այդ մասին ո և է նոր մանրամասնութիւն չէ հասած: Սակայն ալպանիացի ըմբոստները, առանց վհատելու, կը շարունակեն իրենց բուռն յարձակումները:

⁂ Թուրք թերթ մը կ'ըսէ թէ Գարատաղի կառավարութիւնը, հակառակ իր պաշտօնական յայտարարութեանց, կը քաջալերէ Մալիսորները և միւս ապստամբ ցեղերը, օսմ. կառավարութեան դէմ կռուելու համար: Այսպէս, 1000 Մալիսորներ, Թուզին բանակին կողմէ գրաւուելէ յառաջ, Բոտկորիցա ապաստանած են: Գարատաղի կառավարութիւնը, իր խոստման համաձայն, փոխանակ զինաթափ ընելու և անոնց Թուրքիա վերադարձը արգիլելու, նորէն ապաստանած և Թուզին վրայ դրկած է, յարձակում գործելու համար: Թուրք թերթը կը պահանջէ որ օսմ. կառավարութիւնը ազդու միջոցներ ձեռք առնէ Գարատաղի նկատմամբ, որուն ընթացքը բարեկամական չի գտներ բնաւ:

⁂ Սելանիկ հասած լուրերուն նայելով, ըմբոստներուն մէջ գտնուողներէ զինուորներ ու գիւղացիներ նշմարուած են: Շքօտրայէն արուած տեղեկութիւնները ծանրակշիռ չեն ցուցներ կացութիւնը: Շքօտրայի պաշտպանութիւնը ապահովուած է նիզամիէի վաշտերով, 750 միւսթահֆըզներով և 1500 կամաւորներով: Հօթթիի և Քլէմանթիի Ալպանիացիներէն զատ, միւս Ալպանիացիները տեղական իշխանութեանց դիմում ըրած են, ըմբոստներուն դէմ կռուելու համար: Բայց օգնական զինուորներու յաջորդական մամանումներուն պատճառաւ կամաւորներ չեն ընդունուիր: Ալպանիոյ ամէն կողմէրէն առաջարկներ կ'ըլլան, կամաւոր գրուելու համար: Առանք կը գոչեն. «Հայրենիքը օտարին չպիտի տանք:» Օսմ. Քոմիթէն Սելանիկի կեդրոնին մէջ մասնաւոր չէն ապստամբական չարժումին կլ ...ին համար, չարժում մը զոր Ալպանիացիներուն կողմէ առաջ բերուած չեն նկատեր: Քանի որ ամէն կողմէ հաւատարիմ կան ցոյցեր կ'ըլլան և փութկոտութիւն ցոյց կը տրուի, ըմբոստներուն դէմ պայքարելու համար:

⁂ Գարատաղի սահմանագլխին մօտ հաստատուած քաղաքային և գաւառական պաշտօնատարները, որոնք իրենց պաշտօնատեղիէն հեռացած էին Ալպանիացիներու ըմբոստութեան պատճառաւ, Սքիւտ պիտի հիման, ուր կը գտնուին արդէն, մինչեւ որ ապստամբական չարժումը բոլորովին դադրի:

⁂ Բրինտիզիէն կը հեռագրեն թէ վերջերս 30 հոգիէ ալպանիական հրոսախումբ մը և օսմ. զինուորներու միջեւ ընդհարում մը կատարուած է: Հրոսախումբին կը հրամայէ հռչակաւոր Պախթիար Տօսա: Ութը հրոսակ սպաննուած են: Այդ վերջիններուն պատկանող երկու բալլեններ գտնուած են:

⁂ Շքօտրայի կուսակալին արտօնութիւն տրուեցաւ յարմար դատած տեղերը պաշարման վիճակ հաստատելու:

⁂ Սելանիկէն մարտ 20 թուով ղրկուած հեռագրի մը համաձայն, կառավարական չրջանակներու մէջ կը հաւաստուի թէ Շքօտրայի նահանգին կացութիւնը ո և է ծանրակշիռ հանգամանք մը չունի: Գէօլ Տօսա փաշա Սելանիկ հասած է. առաջին առթիւ Շքօտրա պիտի ուղեւորի: Տօսա փաշա կը հաւաստէ թէ Միրտիթիները ապահովաբար չպիտի մասնակցին Շքօտրայի չարժումին:

⁂ Վիէննայի օսմ. դեսպան Րէչիտ փաշա առ յայտարարութիւնները ըրած է Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ թերթին. «Կառավարութիւնս առայժմ տեղեկութիւններուս համաձայն, կրնամ հաւատալ թէ Ալպանիոյ մէջ Մալիսորներուն ըմբոստութիւնը տեղական հանգամանք ունի և մեծ կարեւորութեամբ պէտք չէ ընդունուի: Ինչպէս յայտնի է, Ալպանիացիներուն մէկ մասը տակաւին չէ հաշտուած իրերու նոր վիճակին հետ. օտար պատճառները հասկնալ դժուար չէ: Դարերէ ի վեր, Ալպանիացիները տուրք չեն վճարեր և զինուորագրութենէ ալ զերծ էին: Սակայն ապահով եմ թէ քիչ ատենէն անդորրութիւնը պիտի վերահաստատուի Ալպանիոյ մէջ և ապստամբները պիտի ըմբռնեն նոր ռեժիմի առաւելութիւնները: Ալպանիացիները, որոնք օսմ. միւս տարրերուն պէս, միեւնոյն օրէնքներուն և կանոններուն ենթակայ են, պիտի հասկնան օրէնքներուն և կանոններուն ընծայած բարիքները: Անտարակոյս, օսմ. զինուորները դիւրաւ պիտի խեղդեն ապստամբական նոր չարժումը: Տեղական ըմբոստութիւնը, որ Ալպանիոյ մէջ ծագած է, ո և է ազդեցութիւն չպիտի ունենայ Սուլթանին Ալպանիա ուղեւորութեան վրայ:»

⁂ Շքօտրայի մէջ պահ մը յուզում տիրած է, ըմբոստներուն յառաջխաղացման պատճառաւ: Բայց յուզումը հանդարտած է, տեղական իշխանութեանց կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն չնորհիւ: Շքօտրայի հիւպատոսները Անգլիոյ և Իտալիոյ հիւպատոսներուն միջնորդութեամբ չնորհակալութիւն յայտնած են կուսակալին, հիւպատոսարանները և օտար հաստատութիւնները պաշտպանել տալուն համար:

⁂ Ջէթինեէն և Սելանիկէն հասած հեռագրական լուրերու նայելով, ալպանիական ըմբոստութիւնը վերջացած կրնայ նկատուիլ:

⁂ Իտալական մամուլը, որ յաճախ կարծիքներ կը յայտնէր Ալպանիոյ կացութեան վրայ, խիստ պաղած լուրեր կը հրատարակէ, Թուզին առ առնուիլը ծանուցանելով: Իտալական մամուլը կը չնորհաւորէ օսմ. բանակը՝ իր զինուորական արագ գործողութեան համար:

⁂ Շքօտրայի իշխանութիւնները, զինուորներու պարէնաւորման և տաքցման գործը փութացնելու համար, իտալական շոգենաւ մը վարձած են 90,000 ֆրանքի: Սապահ և Սեխեր շոգենաւերով ղրկուած զինուորները Շքօտրա հասած են:

⁂ Թայմզի Վիէննայի թղթակիցը կը հեռագրէ մարտ 30 թուով. «Ալպանիական ապստամբութեան հանդէպ Աւստրիոյ բռնած ամէնէն յստականշական դիրքն է չափաւոր բայց անխախտ կերպով քննադատել Թուրքիոյ քաղաքականութիւնը, և մեղմացուցիչ պարագաներ գտնել ո՛չ միայն Ալպանիացիներուն, այլև Գարատաղի, այն պարագային երբ Գարատաղցիները մաս ունենան պայքարին մէջ: Աւստրիական մամուլը վերջին ամիսներուն մէջ նշանակելի քննադատութիւն մը ընել սկսած է այն ընթացքին մասին, զոր Ժէօն-Թիւրքերը կը բռնեն Ալպանիացիներուն հանդէպ: Կղերական օրգանները մասնաւորապէս լուսաբանած են իրենց ընթերցողներուն՝ կաթոլիկ պաշտամունքներուն դէրքը և կանխադաւոչական են ներկայ ապստամբութիւնը: Բոլոր թերթերը կը չեչտեն այսօր կացութեան ծանրութիւնը, և համաձայն յայտնելով թէ ապստամբութիւնը վերջապէս կարելի պիտի ըլլայ զսպել, կ'ըսեն թէ Թուրքերը աղէկ պիտի ընեն եթէ Ալպանիացիներուն հանդէպ չի բռնեն այն առնել և վաղանդաւոր ընթացքը, զոր կը բռնեն օսմ. ուրիշ տարրերու հանդէպ:»

⁂ Նոյն Վիեննա Թակկայլաք Գարատաղի չէզոքութեան մասին ըրած յայտարարութեան առթիւ կէս—պաշտօնական յօդուածի մը մէջ կը հարցնէ թէ ո՞րքան ատեն Գարատաղ պիտի կրնայ բացարձակ չէզոքութիւն պահել, երբ հարիւրաւոր անպաշտպան կիներ, անօթի ծերեր ու տղաք պիտի խուժեն դէպի Գարատաղի սահմանագլուխը: Ուստի, կ՚ըսէ Թակկայլաք, պէտք է որ Թուրքերն ալ իմ ըրանն ալպանական պահանջքին վրանդը, և այնպիսի առեւտրական գոհացուցիչ վիճակ մը ստեղծեն այդ գաւառին մէջ որ կարելի ըլլայ Գարատաղի՝ պահել ուղղամիտ չէզոքութիւն մը, ներկային և ապագային մէջ:»

ԵՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԱՆԱԱՆ ԱԶԱՏԱՆ

Առջի իրիկուն ուշ ատեն Բ. Դուռ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ օսմ. զինուորները յաջողած են Սանաա մտնել, նախապէս գրաւելէ յետոյ Սիհան-Փաշայի զօրանոց դիրքը: Ըմբոստները, պարտութեան մատնուած, մեծ կորուստներ կրելով, խոյս տուած են:

⁂ Հոտէյտայէն կը հեռագրեն թէ Իմամ Եահեա յայտարարութիւններ ուղղելով բոլոր ցեղերուն, յայտարարած է որ Սանաայի վրայ քալեն: Հետեւաբար կը սպասուի որ այդ քաղաքին վրայ յարձակումներ ըլլան: Իմամ Եահեա կը հրամայէ Սանաայի շրջակաները հաւաքուած ըմբոստներուն: Ռազմագիտական կէտերը ըմբոստներուն կողմէ գրաւուած են:

⁂ Հոտէյտայի մէջ նորէն քաղերս երեւան եկած ըլլալով, զինուորները ծիպտնէ ցամաք հանելով, ներսերը կը ղրկուին: Հարիւրաւոր ուղտեր կը գործածուին զինուորներու պարէնաւորման համար: Հոտէյտայի ծովեզերքին վրայ նաւատորմիդ մը կը հսկէ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Ռուս կառավարութիւնը քանի մը օր առաջ ծանուցագիր մը ղրկելով արտաքին գործոց նախարարութեան, իր տեսակէտը պարզած է Թուրքեւռուս սահմանին հատուածին նկատմամբ: Այդ ծանուցագրին պատճէնը ղրկուած է Բ. Դրան իրաւագէտ-խորհրդականներուն և օսմ. կառավարութեան փաստաբան Պ. Քրինէի, որ Բարիզ հաստատուած է տուգանքի գործով զբաղելու: Բ. Դուռը ուրբը ամիսէն պիտի պատասխանէ:

ԱՆԳԼԻԱ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Գրաւման բանակին թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ: Ամէն տարի աւելի բազմաթիւ զինուորներ կը ղրկուին Անգլիա դարձող զինուորներու տեղ: Այսպէս, գրաւման բանակը 6063 հոգիէ կը բաղկանայ, Եօթը տարիէ ի վեր այդքան զինուոր չէր տեսնուած Եգիպտոսի մէջ:

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Կրետէի Գործադիր ժողովին առաջարկին վրայ, Ազգ. Ժողովը նիստերէն մէկէն վերցուցած էր քամիէր Պ. Զաֆմիրի յաջորդուած Թէշտէր: Կրետական կառավարութիւնը Ցունաստանի հետ ուղղակի յարաբերութիւն ունենալուն համար, աւելորդ դատած էր այդ պաշտօնը: Օսմ. կառավարութիւնը նկատելով որ այդ ընթացքը օսմ. վեհապետական իրաւունքներուն դէմ ուղղուած որոշում մըն է, պաշտօնապէս պետութեանց մօտ գանգատելու իր դեսպաններուն յանձնարարած է հարկ եղած դիմումները ընելու Ազգային Ժողովին բռնած այդ ընթացքին դէմ:

ՊՈՒԼԿԱՐ ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼՆԵՐԸ

Սելանիկէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նոյն քաղաքը հասած են 45 մակեդոնացի պուլկար դատապարտեալներ: Պատերազմական Ատեաններու արձակած վճիռներուն համաձայն, Հալէպ ղրկուած են անոնք: Այդ դատապարտեալներուն մէջ կը գտնուի երեսփոխան Բանչէ Տօրէֆի եղբայրը Աչէ Տօրէֆ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պուլկարական դեսպան Պ. Սարաֆօֆ առջի օր արտաքին գործոց Նախարար Րիֆաթ փաշայի հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ: Դեսպանը Րիֆաթ փաշայի պարզելով պուլկարական նոր դահլիճին քաղաքական յայտագիրը, յայտնեց թէ Կէշօֆի նախարարութիւնը ամէն ջանք պիտի ընէ՝ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ բարեկամական յարաբերութեանց չէնաւորելու համար:

ՕԹՕՊԻՒՍՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Թրամուէյներու ընկերութիւնը վերջերս հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան բողոքագիր մը տուած է օթօպիւսներուն դէմ: Ընկերութիւնը կ'ըսէ թէ օթօպիւսները իրենց ծանրութեան պատճառաւ ճամբաներուն կը վնասեն և Դոլմապաղչէյէն մինչեւ Թօփհանէ նեղ տեղեր կը կենան, ու երբեմն մեքենանին աշխատելով, արգելք կ'ըլլան թրամուէյներու երթեւեկին:

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՊՏՈՅՏԸ

Կայսրը, առջի իրիկուն, ժամը ութը անցնելուն, Եըլտըզ երթալով զբօսական պտոյտ մը ըրաւ, և ուշ ատեն միայն պալատ դարձաւ: Սուլթանին հետ կը գտնուէին առաջին օգնականը, առաջին քարտուղարը և կայս. ատաղ թիկնապահը:

ՀՆՐ. ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Որոշուած է հեռագրական և թղթատարական վերատեսչութիւնը միացնել առեւտրական նախարարութեան, որ պիտի անջատուի հանրօգուտ չինութեանց նախարարութենէն: [illegible] վերացումէն յետոյ, Եզդրումի երեսփոխան Բաստըրմաճեան էֆ. հեռագրական և թղթատարական նախարար պիտի ըլլայ:

ԹՆԴԱՆՕԹԱՁԳՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁԵՐ

Թօրղուտ Րէիս զրահաւորը և ուրիշ մէկ քանի մարտանաւեր առջի օր թնդանօթաձգութեան փորձեր կատարեցին Մարմարայի մէջ: Նոյն օր թնդանօթաձգութեան փորձեր եղան Մալթէփէի մէջ:

ՊԱՂՏԱՏԻ ՆԱՀԱՆԳԸ

Նախարարաց Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ որոշած է քննիչ յանձնախումբ մը ղրկել Պաղտատ, նախորդ կուսակալ Նազըմ փաշայի պաշտօնավարութիւնը քննելու համար: Այդ յանձնախումբին մէջ պիտի գտնուին ներքին գործոց, պատերազմ. և կրթական նախարարութիւններէն մէկ մէկ ներկայացուցիչ: Դատական նախարարութեան ներկայացուցիչը նշանակուած է արդէն, որ է Վճռաբեկ Ատեանի անդամ Ասըմ պէյ:

ԷՎԳԱՖԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Քէրպէլայի (Պաղտատ) Իմամ Ալիի և Իմամ Հիւսէյինի գմբէթներուն շուրջը բոլոր գերեզմանները և ոսկիէ ու արծաթէ առարկաները պիտի ծախուին: Այդ վաճառման արդիւնքը, որ 72 միլիոն գրուշ կը հաշուուի, Քէրպէլայի մէջ հիւանդանոցի մը չինութեան և Պաղտատի մէջ աստուածաբանական բարձրագոյն վարժարանի մը կառուցման պիտի յատկացուի: Այդ ծրագիրը գործադրելէ առաջ, Էվգաֆը ուզած է Շէյխ-իւլ-Իսլամութեան կարծիքը առնել, հասկնալու համար թէ չէրի տեսակէտով ո և է անպատեհութիւն չկայ: Շէյխ-իւլ-Իսլամութիւնը այդ մասին ֆէթվա մը տուած է:

ԾԽԱԽՈՏԻ ՐԷԺԻԻ ԽՆԴԻՐԸ

Աժանս տ'Էնֆօրմասիօն հետեւեալը կը հրատարակէ. «Ծխախոտի Րէժիին վերանորոգման խնդիրը առանց Հանր. Պարտուց Վարչութեան հաւանութեան չի կրնար լուծուիլ: Եթէ համաձայնութեան մը գալ կարելի չըլլար, հարկ պիտի ըլլայ խնդիրը իրաւարարութեամբ վերջացնել: Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը հաւատայ բանթողի գրութեան. այս բանին կը հակառակին նաև օսմ. կառավարութիւնը և մանաւանդ ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ. որ յայտարարեր է թէ բռ. օր մտքը ունի Խորհրդարանին ներկայացնել օրինագիծ մը, որով Րէժին Տէրութեան պիտի անցնի, իսկ մնացորդին մատակարարութիւնը ու վարչութիւնն ալ Հանր. Պարտուց Վարչութեան: Եթէ Երեսփ. Ժողովը մեծամասնութեամբ հակառակի անոր, այն ատեն գիտէ թէ ի՛նչ հետեւանքներ պիտի ունենայ: Ճավիտ պէյ կը մերժէ ընդունիլ այնպիսի օրէնք մը, որ իր գաղափարներուն հակառակ է և որ, եթէ վաւերացուի երկրին մեծ վնասներ պիտի պատճառէ:»

ԻՍՄԱՅԷԼ ՔԷՄԱԼ ՊԷՅ

Պէրաթի երեսփոխան Իսմայիլ Քէմալ պէյ յայտարարած է թէ երեսփոխան Տէրվիշ պէյի հետ ունեցած ծանօթ միջադէպը եթէ մէկ քանի օրուան մէջ չկարգադրուի, վերջնականապէս պիտի հրաժարի երեսփոխանութենէ, Եւրոպա քաշուելու համար:

ՎԻԺԱԾ ԵՂԵՌՆԱԳՈՐԾ ՄԸ

Սելանիկէն առջի օրուան թուով կը հեռագրեն. «Այս առտու, ժամը 8ին, Կ. Պոլսէն Սելանիկ հասնող կառախումբ հազիւ թէ Օզճիլարի կայարանէն մեկնած էր, երբ երկաթուղիի ճամբուն վրայ պահակութիւն ընող զինուորներ հրացանի հարուածներ արձակելով, մեքենավարին կը հրամայէին չյառաջանալ: Մեքենավարը հասկնալով իրեն տրուած ազդանշանները, մինչեւ Օզճիլար ետ դարձուց կառախումբը և հոն կեցուց զայն: Զինուորները հրացանի պարպած էին այն պատճառաւ, որ երկաթուղիի ճամբուն վրայ եղեռնագործ ընելու պատրաստուող պուլկար հրոսախումբ մըն էր հալածէին: Կառախումբ Օզճիլարէն մեկնեցաւ ժամը 10ուկէսին և իրիկուան ժամը 7ին միայն Օզճիլար հասաւ ստիպուած մեծ յապաղումով մը:»

Օրուան Դէպքեր

ԱՐԵԱՆ.—Առջի իրիկուն, ժամը 11ին ատենները, Պէշիկթաշէն արտաքս անցնող ձիաւոր մը կոխեր Տերոկոյի քարտուղար Մէհմէտ Րիւշտի պէյը, ծանրապէս վիրաւորելով զայն: Վիրաւորեալը նախնական դարմաններ տալու համար դեղարանի մը մէջ: Հեծեալը ժամ մը ետքը ձերբակալուեցաւ Օրթաքէօյի մէջ:

ՀՐԴԵՀ.—Գասըմփաշայի և Պէղլէ Թօփրաքի միջեւ, Պաղտատ ճամբէն, առջի գիշեր ժամը 4ին հրդեհ ծագեցաւ միւլքիր փաշայի քէօշկէն: Ամբողջովին այրեցաւ այդ քէօշկը:

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ԹՕՓՀԱՆԷԻ ՄԷՋ.— Անցած օր, ռուսական Քօլխիս պահականաւէն նաւազ մը Ղալաթիոյ մէջ հարբածին մը կը ծեծէ և ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուելով, կը յանձնուի ռուսական դեսպանատան քաւասին: Այս վերջինը Բերա կը տանի զինուորը, և Թօփհանէէն անցնելով, պահակ զինուորին կը յանձնարարէ որ այդ ռուս նաւաստին չթողլարէ ցամաք ելլելու: Յաջորդ օրը նոյն պահականաւէն զինուոր մը կուզէ ցամաք ելլել. բայց պահակին կողմէ կ'արգիլուի: Առիթ կռիւ մը կը ծագի. Ռուսական հիւպատոսարանը կը միջամտէ: Թիւրիմացութիւնը կը պարզուի, երբ երեւան կ'ելլէ թէ արգելքի հրամանը տրուած էր ո՛չ թէ իշխանութեանց, այլ քաւասին կողմէ:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 72ՐԴ ՆԻՍՏ

ԳԱՀԸՆԿԷՑ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

ՉԵՆՄԱՆ ՏՈՒՐՔԸ ՈՐՈՆՑՄԷ ՊԻՏԻ ԳԱՆՁՈՒԻ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ ժամը 11ին նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Վաւերացուեցաւ նախորդ նիստի ատենագրութիւնը։

Սուլթիյայ երեսփոխան Հօճա Թէվֆիգ էֆ. նա տանիլ ուզեց անցեալ հինգշաբթի Խարբերդի երեսփոխան Ասըմ պէյի դէմ բանած խօսքերը «էշշըքյա, խըրսըզ, եաղմաճը» եւայլն»։ Կեդրոնը թոյլ չտուաւ որ խօսի և Թէվֆիգ էֆ. բարկացած վար իջաւ բեմէն։

Յետոյ կարդացուեցաւ գահընկէց Սուլթանին պարտքերուն մասին պատրաստուած 4 յօդուածէ բաղկացած օրինագիծ մը, որուն վրայ կարգ մը բարեփոխութիւններ կատարուած էին Ծերակոյտին կողմէ։ Երեսփ. Ժողովին ընդունած օրինագծով մէկ տարի պայմանաժամ կը տրուէր գահընկէց Սուլթանին պարտապահանջներուն, իրենց հաշիւը կառավարութեան ներկայացնելու համար։ Ծերակոյտը այս ժամանակամիջոցը հնգամեայ կը դնէր քաղաքային օրէնքին արտօնութեան որ 15 տարի կը սահմանէր «մըրուրը զէմանի» համար։

Ահմէտ Մահիր էֆ. ըսաւ թէ՝ սուլթանական իրատէ մը կրնայ բացառութիւններ ներմուծել օրէնքին մէջ. այսպէս այլ և այլ օրէնքներու մէջ մինչեւ 3 ամիս իջած է այս «մըրուրը զէմանի» պայմանաժամը, ուստի տարի մը պայմանաժամը իրատէի ենթարկելով օրինաւորութիւն կ'առնայ և Ծերակոյտին բարեփոխութիւնը աւելորդ կը դառնայ։ Մանաւանդ որ Համիտի պարտքերուն գումարը անորոշ է և 15 տարի այս անորոշութիւնը շարունակելը պիւտճէին երկար ատեն անորոշութեան մատնել ըսել է։

Կառավարութեան ներկայացուցիչ համաձայն էր Երեսփ. Ժողովին ընդունած տեսակէտին։ Իսկ երեսփոխաններէն ոմանք, ինչպէս Կիւմիւլճինէի Իսմայիլ պէյ, Պոլսոյ, Ապտուլվէհապ և Պէհճէթ էֆ.ները կը պաշտպանէին Ծերակոյտին կատարած փոփոխութիւնը։ Ասոնց գլխաւոր փաստը այն էր որ այս պարտքերը տարիներ առաջ գոյացած են, մինչդեռ օրէնքը իր վաւերացման թուականէն ետք միայն կրնայ գործադրելի ըլլալ։

Մեծամասնութեամբ ընդունուեցաւ Ծերակոյտին փոփոխութիւնները և «մըրուրը զէմանի» համար մէկ տարուան պայմանաժամը մերժուեցաւ։

Յետոյ խնդիր եղաւ «զէպիհիէ»ի տուրքը։ Մինչեւ 17 տարի առաջ «զէպիհիէ»ի տուրքը Պոլսոյ մէջ կը գանձուէր ճելէպներէն և ոչ թէ մսավաճառներէն, ինչպէս կ'ըլլայ գաւառներու մէջ։ Սահմանադրութենէն ետք ճելէպները Երեսփ. Ժողովին դիմելով խնդրած էին որ այս տուրքը իրենցմէ չառնուի։ Երեսփ. Ժողովն ալ ընդունած էր անոնց խնդիրքը և պէտք եղած որոշումը տալով ղրկած էր կառավարութեան։ Հիմա քաղաքապետութիւնը առարկելով թէ՝ Պոլսոյ մէջ ընդհանուր սպանդանոցներ չկան և մսավաճառներէ «զէպիհիէ»ի գանձումը դժուարութեան կը մատնէ, կ'ուզէր դարձեալ այս տուրքը գանձել ճելէպներէն։ Նախարարաց Խորհուրդը Պետական Խորհուրդին կարծիքը առնելէ ետք քաղաքապետութեան այս փափաքին գոհացում կուտար։ Ալի Կալիպ էֆ. կառավարութեան այս ընթացքը նկատեց անարգութիւն մը Ժողովին որոշումին դէմ։ Մէճտի էֆ. պատասխանելով ըսաւ թէ Ժողովին ոեւէ որոշումը կ'ըլլայ օրինական յօդուածի ձեւով, իսկ խնդրագրի մը վրայ տրուած որոշումը կառավարութեան ուշադրութեան յանձնուած իղձ մըն է. ուստի, ըսաւ, կառավարութեան այս ընթացքով Ժողովին որոշումը ոտնակոխուած չըլլար։ Մէճտի էֆ. ուզեց որ այս վիճաբանութեան ներկայ գտնուին ներքին և ելմտական նախարարները։

Թալաթ պէյ (Էնկիւրի) քննադատեց քաղաքապետութիւնը, որ փոխանակ ընդհանուր սպանդանոցներ շինելու, և այլ և այլ անկիւններու մէջ աղտոտ մորթելու սովորութիւնը արգիլելով Պոլսոյ մաքրութեան հոգ տանելու, կ'ուզէ զէպիհիէի տուրքը նորէն ճելէպներէն գանձել կ'ուզէ։

Հաֆըզ Իպրահիմ էֆ. ըսաւ թէ՝ զէպիհիէն եթէ մսավաճառներէն գանձուի, քաղաքապետութիւնը պիտի գիտնայ թէ ո՛ւր կը մորթուին ոչխարները, և քաղաքային նման համաճարակներու առաջքը առնելու համար աւելի դիւրաւ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ։

Վարդգէս էֆ. առաջարկեց որ Ժողովը իր նախորդ որոշումը օրէնքի ձեւին մէջ դնէ, որպէս զի եթէ փափաք մը անգործադրելի ըլլալու պատրուակ մը չմնայ մէջտեղ։

Փօլօ էֆ. պահանջեց պաշտօնապէս ազդարարութիւն ընել գործադիր իշխանութեան, յարգելու համար օրէնքը, որ կ'արգիլէ զէպիհին գանձել ոչխար մորթողներէն,

Բահմի պէյ (Սելանիկ) դիտել տուաւ որ զէպիհին կը գանձուի մորթուող ոչխարներու վրայէն, որպէս զի կառավարութիւնը գիտնայ թէ մորթուող ոչխարը հիւանդութիւն ունի՞ թէ ոչ։ Ուստի ինչպէս կրնայ ըլլալ որ զէպիհին գանձուի ոչխարներու մորթուելէն առաջ։ Բահմի պէյ առաջարկեց կառավարութենէն բացատրութիւն պահանջել։ Որոշուեցաւ այս մասին լսել ներքին գործոց նախարարին բացատրութիւնները յաջորդ նիստին մէջ։

Կէս օրուան դադարէն վերջ կարդացուեցաւ Գավալայի ժողովուրդին կողմէ Տրամայի երեսփոխան Րիզա պէյի ուղղուած հեռագիր մը, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէին Երեսփ. Ժողովին՝ ծխախոտը պանտրոլի դրութեան վերածելուն առթիւ տուած որոշման մասին։

Գանձաժառանգ ընկերութիւնը Թօբհանէի մէջ ունեցած իր մէկ քանի խանութները Թրնդախօթրանի վերատեսչութեան կը նուիրէր։ Կառավարութիւնը կ'առաջարկէր Ժողովին, այդ խանութներու փոխանցման առթիւ ֆէրաղի տուրք չառնել։ Պիւտճէի յանձնաժողովին ղրկուեցաւ։

Կառավարութիւնը թեզքէրէով մը կ'առաջարկէր կէս պաշտօնական օսմ. հեռագր. գործակալութեան կողմէ ղրկուած հեռագիրները կէս գինով ընդունիլ։ Ղրկուեցաւ պիւտճէի յանձնաժողովին։

Եէնիճէէն 10-15 ծխախոտի մշակներ հեռագրով մը կը բողոքէին Րէժիի ընկերութեան դէմ, որ զանազան առարկութիւններով չէ ուզեր գնել իրենց ծխախոտը և պատճառ եղեր է իրենց փճացման։ Այս առթիւ անգամ մը եւս Համտի, Մէհմէտ Ալի և Իսմայիլ պէյերը բուռն կերպով քննադատեցին Րէժիի ընկերութեան անօրինակ արարքները ծխախոտի մշակներուն հանդէպ։ Ժողովը որոշեց այս առթիւ Համտի պէյի կողմէ տրուած թագրիրը և Եէնիճէէն ղրկուած հեռագիրը յանձնել ելեւմտական նախարարին խորին ուշադրութեան։

Ժողովը յետոյ շարունակեց վիճաբանիլ արհեստներու ընկերութեան առթիւ պատրաստուած օրէնքին 9րդ յօդուածին վրայ։

Գրիթոր

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ

Աշխարհիս ամենէն նուիրական եւ տիեզերահռչակ մատեանին ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ պարզաբանութիւնը եղող՝

ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԸ

Հեղինակութիւն՝

ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊ. ՕՐՄԱՆԵԱՆԻ

որ կը բովանդակէ չորս Աւետարաններու խղճամիտ եւ ընդարձակ ուսումնասիրութիւնը յոյժ ժողովրդական ոճով մը, Կը պարունակէ 1100 մեծադիր էջ եւ 35 գեղատիպ նկարներ ու պատկերներ Սուրբ Տեղեաց եւ պատմ. վայրերու։

Գին 25 ղրշ. լաթակազմ (գաւառաց եւ արտասահմանի համար 5 ղրշ. բոստի ծախք)։ Կեդրոնատեղի՝ Վ. եւ Հ. ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ վաճառատուն, Կ. Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու

Կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառներուն քով։ 10—2

ՄԵԾ ՍՊԱՍԵՑԷՔ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷ՛Ն, ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷ՛Ն

Կսկսի հրատարակուիլ

«ԿՈ՛ՒԿՈ՛ՒԿ...»

Նոր ազգ. երգիծաթերթը

ՔԻՉ ՕՐԷՆ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԱՌՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅ-ԱՇԽԱՐՀԻԿ

Յօրինեց

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

Հրատարակութիւն

ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ եւ ՊԱԼԵՆՑ

ԳՐԱՏԱՆ

ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԷ

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]

ԵՐԵՔ ԲԱՌԱՐԱՆ ՄԷԿ ՄԷՋ ԱՄՓՈՓՈՒԱԾ

Ազգային Կեանք

ՊԻԼԷՃԻԿՑԻՆԵՐՈՒՆ ԽՆԴՐԱՆՔԸ

Պիլէճիկէն կը հեռագրեն թէ՝ Տ. Սիմոն քհ.ի առաջն. տեղապահութեան պէրաթը փութացուցուի և իրաւունք տրուի իրենց որ Ազգ. Երեսփ. Ժողովին մէջ ներկայացուցիչ մը ունենան։

ՀԱԼԷՊԻ ԿԱՐՕՏԵԱԼՆԵՐԸ

«Հալէպի առաջնորդը կը գրէ թէ՝ կառավարութեան կողմէ տեղւոյն կարօտեալներուն յատկացուած գումարին կէսը դեռ տրուած չէ. կը յայտնէ նաեւ թէ Անտիոքի մէջ այրի կիներու որբանոցներ բանալու մասին կառավարութեան կողմէ կեդրոնին եղած դիմումները անհետեւանք մնացած են։ Առաջնորդը կը խնդրէ որ յիշեալ գումարը կամ Անտիոքի որբանոցներուն յատկացուի, կամ թէ կարօտեալներուն բաշխուի։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Գատըգիւղի Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը գործի ձեռնարկած և իրեն ատենապետ ընտրած է Մարտիկ էֆ. Էքսէրճեանը, իսկ ատենադպիր՝ Անտոն էֆ. Թարօզ։

ՀԱՅԱՍԷՐ ՃԷՃ ԼՕՎԷԼԻ ՄԱՀԸ

Ֆրանսիս Քէպօթ Լովէլը, Միաց. Նահանգաց շրջանական դատաւորը՝ Մարտ 4ին մեռած է։ Դատաւոր Լովէլ Ամերիկեան հին ընտանիքի մը կը պատկանէր, ընտանիք մը, որուն անունով հիմնուած է Մէսէչուսէց նահանգին մէջ Լովէլ քաղաքը։ Այս դատաւորը վերջերս գաղթականական հարցին դէմ մղուած կռիւին մէջ հայոց ցեղապէս և ազգագրապէս Ամերիկեան քաղաքացի ընդունուելու իրաւունքը պաշտպանեց, երբ ոմանք, հայերն ալ կը խառնէին Թուրքերու, մոնկոլներու և ասիական այլեւայլ ցեղերու խառնուրդին մէջ, և նոյնիսկ կը կոչէին մեզ բազմակնութեան հետեւորդներ։ Ճէճ Լովէլ հայոց պատմութիւնը, ցեղական ծագումը և սովորութիւնները լաւ ուսումնասիրած՝ հակառակ վճիռ տուաւ, ըսելով՝ որ հայերը կրնան պաշտպանուիլ քաղաքացիներ ըլլալ Ամերիկայի մէջ։ Ինչպէս յայտնի է Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը ասիական ցեղերուն մէջ, հայոց քաղաքացիութեան իրաւունքը ընդունեց։ Դատաւոր Լովէլի մահուան առթիւ մէկ քանի հայեր ծաղկեփունջ ղրկեցին և բանաձեւ նամակ մը պատրաստեցին հանգուցեալի ընտանիքին և Ամերիկեան ժողովուրդին տալու։

ԻԶՄԻՐԻ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑԸ

Ելմտական առաջին քննիչ Ռոպէն էֆ.՝ Իզմիրի մէջ Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութեան համար օժանդակ մասնաճիւղ մը կազմեր է հետեւեալներէն. Տիկնայք՝ Տ. Աչնան, Սէթ Ասլան, Գ. Պուլլի, Վ. Գարտիզգիւնեան, Ս. Պարոնեան և Օրիորդք՝ Թ. Խանճեան և Հ. Հովեան։ Մասնաճիւղին անդամակցութիւնը ընդունած են նաեւ Տիկին Զ. Պաքըրեան և Օր. Զ. Սէվազլի որոնք սակայն անձնական պատճառաւ չէին կրցած ներկայ ըլլալ յիշեալ նիստին։ Առաջնորդը նախագահած է առաջին նիստին։ Մասնաճիւղը կազմուած ըլլալով ձեռնարկուեր է Դիւանի ընտրութեան և միաձայնութեամբ ընտրուեր են Տիկին Տ. Աչնան Ատենապետ, Տիկին Զ. Պաքըրեան Գանձապետ և Օրիորդ Թ. Խանճեան Ատենադպիր։

ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՊՈՅՔՈԹԸ

Իզմիրի Դաշինքին մէջ հրատարակուած է «ազգ. պատուոյ նախանձախնդիր երիտասարդներ» ստորագրութեամբ կոչ մը, որով կ'առաջարկեն Իզմիրցի Հայերուն պոյքոթ ընել տեղւոյն Բրէմէրի հաստատութեանց դէմ։ Այս վերջինը որ Սահմանադրութենէն ի վեր ափերով ոսկի դրպանեց Հայերէն՝ զանազան առիթներով, քանի մը օր առաջ տեղւոյն հիւանդանոցի Խնամակալական տիկնանց սարքած սինէմային առթիւ, անլսելի լրբութեամբ մը, թոյլ չէ տուեր որ ներկայացումը սկսի, մինչեւ դրամին գանձումը։

ՎԱՆԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Սարաճեան արք. անցեալ շաբթու նամակ մը ստացեր է Պատր. Տեղապահ Վահրամ արք. Մանկունիէն որ ձեռքը անցածին պէս փութացնէ իր ճամբորդութիւնը դէպի Վան, իր թեմը, ուր անհամբեր կը սպասեն իրեն։ Ուստի Սարաճեան արք. ճամբայ պիտի ելլէ Զատիկէն անմիջապէս յետոյ։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի առաջիկայ կիրակի, մարտ 27 Բերա, Բըթի Շանի քաղաքապետական ձմեռնային թատրոնին մէջ, կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 1½ին, ծերակուտական Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի հովանաւորութեան ներքեւ տեղի պիտի ունենայ ձայնական և գործիական նուագահանդէս մը, որուն թէ նիւթապէս արդիւնաւոր և թէ բարոյապէս փառաւոր ըլլալուն համար, ամէն ջանք և աշխատութիւն տարած է, նոյն առթիւ կազմուած յատուկ կարգ. մասնախումբը, որու անդամներուն ծանօթ ձեռնհասութիւնը կը խոստանայ նոյն ազգ. բազմակարօտ մեծ հաստատութեան ի նպաստ կարեւոր հասոյթ մը ձեռք բերել։ Նոյն նուագահանդէսի յայտագրին Ա. մասը սահմանած է «Բնար» ընկերութիւնը, սիրայօժար խմբապետութեամբ մայեսթրօ Էտկառ Մանասի և մասնակցութեամբ 45 նուագածուներու որոնք պիտի նուագեն նշանաւոր հեղինակներու մէկ քանի ընտիր կտորները։ Իսկ Բ. մասը սիրայօժար յանձն առած է ղեկավարել տաղանդաւոր և երաժշտագէտ Տ. Կոմիտաս վրդ. իր 300 երգիչներովը, անգամ մըն ալ պատկերացնելու համար հայ պարզ գեղջուկ երաժշտութեան հրաշալիքները, որոնք այնքան հմայեցին հայ և օտարազգի երաժշտասէրները, ինչպէս նաեւ զմայլեցուցին ծանօթ օտար երգահան ու երաժշտագէտ վարպետները։

*** Նուագահանդէսին հմայքը անեղծ պահելու համար կարգ. մասնախումբը, որոշած է սկսիլ հանդէսը ճիշդ ժամը 1½ին, որ ատեն պիտի փակուին հանդիսասրահին դուռները և գոց պիտի մնան մինչեւ աւարտումը սկսուած նուագի կամ երգի մը կտորին։

*** Մասնախումբը կ'ազդարարէ թէ մէկ տոմսակով միմիայն մէկ անձ կարելի պիտի ըլլայ ընդունիլ։

*** Նուագահանդէսի թիւ 261, 262, և 803 տոմսակները, [illegible] պաշտօնէին անուշադրութեամբը կորսուած ըլլալով, նոյն թիւերով ներկայացողները պիտի մերժուին։

Ի ՆՊԱՍՏ ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

Կովկասահայ քաղաքական բանտարկեալներուն Նպաստից Կեդրոնական Յանձնախումբը ստացած է հետեւեալ գումարները.— Ատանա Օսմանիէ անուղէն Գ. Ս. Կուրճեանէն՝ 10 ֆրք., Ամերիկայի Հ. Յ. Դաշնակցութեան կոմիտէէն Զօհրապ էֆ.ի հասցէին ուղարկուած՝ 161 օսմ. ոսկի 65 դրուշ, Ուիլմօնթ (Ամերիկա) անդամական յանձնախումբէն Զօհրապ էֆ.ի հասցէին ուղարկուած՝ 30 տոլար, Ուէսթ-Հօպօքըն (Ամերիկա) հայ կազմակերպութեանց խառն յանձնախումբէն, Զօհրապ էֆ.ի հասցէին ուղարկուած՝ $44^{16}/_8$ անգլիական ոսկի։ Աղեքսանդրիայէն Գ. Վահան Խորասանճեանի միջոցաւ հանգանակուած և Վարդգէս էֆ.ի հասցէին ուղարկուած՝ 30 օսմ. ոսկի 65 դրշ.։ Այս գումարը հաւաքուած է հետեւեալ անձնաւորութիւններէն՝ (եգիպտական դրշ.ի հաշւով) Ոմն Աղեքսանդրիա՝ 780 դրշ., Վահան Խորասանճեան՝ 292.50 դրշ., Երուանդ պէյ Աղաթոն Գահիրէ՝ 292 50, Բարսեղ Ծանյպաղ Աղեքսանդրիա՝ 200 դրշ., Տէկմաք Թիւթիւնճեան՝ և Գրիգոր Վ. Վարդազարեան՝ Աղեքս. 195 դրշ։ 97.50ական դրուշ տուած են հետեւեալ անձինք՝ Առաք. փոխ. եպիսկ. Հայոց, Արտաշէս Աղաբեան, Միհրան Խան Գալֆայեան, Ոմն, Օննիկ Թաշճեան, Գառնիկ Չալըքճեան և Արամ պէյ Արշակեան։ 50ական դրուշ տուած են՝ Մինաս Խաչատուրեան, Ստեփան Սակաւրեան, Միհրան Թէլեան և Լեւոն Մկրտիչեան։ Տիգրան Կիւրճեան՝ 30, ՈՄՆ՝ 20, Յ. Գ. Փափազեան՝ 10, Ս. Թօքաթլեան՝ 10. Գումար—2712.50 դրշ. Եգիպտական։ Օսմ. ոսկին 88 ու կէս դրուշէն=օսմ. ոսկի 30.65

Գանձապահ՝ Գ. ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆ

Վերջին Ժամ

ՌՈՒՄԲԻ ՊԱՅԹՈՒՄ

ԵՐԵՔ ՏՂԱՔ ՄԵՌԱԾ

Այսօր, Մաքրի գիւղի շրջակայքը, Ղարըճէ գիւղը չորս տղաք փորձի համար ամրութիւններէ նետուած և առանց պայթելու գետին ինկած ռումբերու հետ խաղացած ատեննին, ռումբերը պայթած են։ Երեք տղաք մեռած են և մէկը վիրաւորուած է։

ՔՈՒՆՍԹԻ ԾՈՎԱԿԱԼԻՆ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Միջերկրականի աւստրիական նաւաբաժնին հրամանատար ծովակալ Քունսթ, երէկ, կէս օրէն յետոյ ժամը 7ին Պոլսոյ նաւահանգիստը հասաւ Սբաուն յածանաւով։ Սբաուն Տօլմա-Պաղչէի առջեւ խարսխեց, ու հոն զանազան մարտանաւերու և պահականներու կողմէ զինուորական պատիւներ ընծայուեցան։ Սուլթանին, կառավարութեան և ծովային նախարարութեան կողմէ ղրկուած պաշտօնատար և հիւրամեծար կարգուած Խալիլ փաշա ու զինուորեալ Սէյմէտ պէյ, յածանաւին ժամանելուն պէս, բարի գալուստ մաղթելու գացին։ Աւստրիական դեսպանատան պաշտօնատարները և պահականաւուն սպաներն ալ դիմաւորելու գացին։ Աւստրիոյ ծովակալը մայրաքաղաքս եկած է՝ Աւստրիոյ կայսեր ինքնագիր նամակը Սուլթանին մատուցանելու համար։

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ, օսմ. կառավարութիւնը Չէթինէի իր դեսպանին միջոցաւ բողոքած է Գարատաղի կառավարութեան դէմ, որ կը դիւրացնէ ալպանիացի ըմբոստներու շարժումը, բան մը որ ապացուցուած է դրական փաստերով։ Եւրոպական տէրութիւններն ալ ծանուցագիր մը տալով կառավարութեան, յայտարարած են թէ իր բռնած ընթացքը լաւ հետեւանք չպիտի ունենայ։

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐՓԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

400,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝

Իզմիր, Ճարափին վրայ

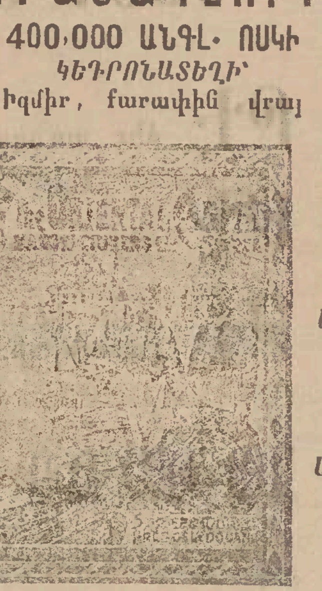

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327

Պոլիս, Պաղչէ Գաբու

ՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔԸ

ՊԱՏԵՀԱՍԻԿ ԳՈՐԳԵՐ

ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ

Քառակուսի կանգունը 40 ղրուշ արժած

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ, ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 20 ՂՐՈՒՇ ԱՐԺԱԾ

ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

Orfèvrerie

"CHRISTOFLE"

Une Seule et Unique Qualité

La Meilleure

Afin de l'obtenir EXIGEZ cette Marque et le Nom "CHRISTOFLE" sur chaque pièce.

COUVERTS MARLY

COUVERTS MARLY

Représentant à Constantinople :

H. DÉCUGIS.

Դեղարուեստական առարկաներ. Սեղանի զարդանօթներ. Դեղարուեստական ճաշի առարկաներ. Ամուսնութեան յանձնարարելի պատրաստ ժամացոյցներ եւ առարկաներ, մարմար եւ պրոնզէ. մեծաղ կալլիա եւ Կօմպօ. կազի եւ ելեկտրական ջահեր. Ճաշակաւոր յանձնարարելի լուսամփոփներու մեծ մթերք. լաւ եւ ընտիր գիններ եւ ամէն տեսակ ըմպելիներ :

ԲԵՐԱ

Վաճառատուն Հ. ՏԷԿԻՐՃԻԵԱՆ

ՊՐՕՆԶԷ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԷՄԱՅԵԱԼ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ.

ՓՂՈՍԿՐԻ ՎՐԱՅ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐ

ԲԻՒՐԵՂԷ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵԲԵՆՈՍԷ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

(Նանսիի Էմիլ Կալլէ գործարանէն,

ՔԱՆԴԱԿՈՒԱԾ ՄԱՐՄԱՐԷ ԱՐՁԱՆՆԵՐ

ԽԵՑԱՆՈԹՆԵՐ 22

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԱՆԱԱՆ ՉԷ ԱԶԱՏԱԾ ԴԵՌ

Երէկ Բ. Դուռ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ օսմ. զինուորները շատ մօտեցած են Սանաայի, բայց տակաւին չեն գրաւած զայն։

ՅՈՒՆԱՑ ԲՈՂՈՔԸ

Յունաց պատրիարքարանի գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռ երթալով, վարչապետին և պատեր. նախարարին հետ տեսակցեցաւ։ Գործակատարը Պոլսոյ և գաւառի զօրանոցներու մէջ յոյն զինուորներուն իրենց կրօնական պաշտամունքները կատարելուն դէմ արգելք յարուցանելուն նոյնիսկ բանի նամազ ընել տալու փորձեր եղած ըլլալուն համար բողոքեց։ Այս մասին ոեւէ տեղեկութիւն հասած չըլլալուն համար խոստացուեցաւ քննութիւն կատարել և հարկ եղածը ի գործ դնել։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ

Օսմ. կայսրութեան ծխախոտի Րէժիի շահագործման ընկերութեան բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ, Վարչական Խորհուրդին որոշումով, հարիւրին վեց շահաբաժին պիտի տրուի, իբր թերհաշիւ Ին. տարեշրջանի (1910 մարտ—1911 փետր.) Այդ որոշման համաձայն, թիւ 27 կտրօնին փոխարէն, 1911 ապրիլ 10էն սկսեալ, Պերլինի, Բարիզի, Վիեննայի մէջ 12 ֆրանք, Լոնտոնի մէջ 0.9. 7 1/5, Կ. Պոլսոյ մէջ՝ 52 80/100 ոսկեդրամ չհատուածին պիտի վճարուի։ Այդ հաստատութեանց մէջ պօրտէրօները բաժնետէրերու տրամադրութեան տակ կը գտնուին։ Երբ կտրօնները ներկայացուին այդ հաստատութեանց, ընկալագիր մը փոխարէն հինգ օր վար պիտի գրուին անոնք, և «վիզա»յով ծանօթացնելէ յետոյ, թերհաշիւը վճարուած ըլլալը հաստատելու համար, բաժնետէրերուն պիտի վերադարձուին։

* * *

ՓՕՍԹԱ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՎԷ ԹԷԼԷՖՕՆ ՄՈՒՏԻՐԻՅԷԹԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՍԻՆՏԷՆ

Գըրք եէտի սէնէտէն պէրու մէվգուտ թէտավիւլտէն գալտըրըլարագ էլէ մէվգուտ իսթիհլաքատ գալտըրըլմըշ օլան էլլի միլիօնլըգ ատէթ մուխթէլիֆ էլվան փուլ գարթ փօսթալ վէ սաիրէ միւզայէտէյէ վազ իտիլմիշ տիր. մէզքիւր փուլլարըն ճինսի վէ մըգտարընը վէ շէրայիթի միւզայէտի միւպէյին օլան ճէտվէլ միտիւրի ումումիյէ մուլթէզիմլիյինտէ պիր ղրուշ ֆիյաթլա ֆիրուխթ օլունուր. թալիպլէրին [illegible] միւզայէտէյէ [illegible] իլան օլունուր։

Սէնէ 327 Մարտ 12 5—10

ԹԻՃԱՐԷԹ ՎԷ ՆԱՖԻԱ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Մուսուլ վիլայէթի իչուն մուգթազի պիր ատէտ չէնմէրտանըն թէտարիքի վէ Տէրսաատէթտէ իֆա պիլ թէճրիւպէսի գապուլ իտիլտիկի թագտիրտէ Սամսուն իսքէլէսինտէ պիլ իխրաճ թէսլիմի 327 Նիսան 1 թարիխինտէ գատար միւնագասայա վազ օլունտուղունտան շէրայիթի անլամագ իսթէյէն թալիպ օլանլարըն թարիխի մէզքիւրէ տէքին Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթինտէ միւնագասա գոմիսիօնունա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 327 մարթ 19

* * *

Իթալիա հիւքիւմէթին էլլինճի սէնէի տէվրիէ թէշքիլի մինասիպէթիլէ իչունտէ էֆրէնճիյէ նիկիրմի սէքիզ Թուրինտա քիւշատ իտիլէճէք օլան սէրկիէ հիւքիւմէթը սէնիյէ տախի իշտիրաք իթմիշ օլուտուղունտան ինչա գիլինմիշ օլան օտասը շիմտիտէն մէմլէքէթիմիզտէ պէր լիաքադ նէշր օլունան գազէթալարըլա սէնաաթ թապէնէթին ատարէսի թէսճիլլիյէ կէօսթէրէն ասարը մաթպուա նումունէլէրի տէ գապուլ վէ նէշր իտիլէճէկինտէն նէշր իտիլմէքտէ պուլունտուղուն գազէթալարըն պիր մէնուալէ մունհասըր ասարը մաթպուատան պիրէր նումունէնին Թուրինտա սէմթի գոմիսէրի Ալի Րիզա պէյին իսմինէ «Piazza solferino N.-3 Turin Italie» ատրէսինէ իրսալը լիւզումու իլան օլունուր։ 327 մարթ 21

* * *

ՊԱՀՐԻՅԷ ՄԷՍԱՐԻՖԱԹ ՏԱՅԻՐԷՍԻՆՏԷՆ

5760 քիլօ եօղուրթ։
6300 » իրմիք։
210 » չամ ֆըսթըղը։

Թէրսանէի Ամիրէ իչին լիւզումու օլան պալատէ մըգտարլարը մուհարրէր էշյա գապալը զարֆ ուսուլիլէ այրը այրը միւնագասայա գոնուլտուղունտան շարթնամէսի [illegible] թէքլիֆնամէլէրին քիւշատը մարթըն եիրմի սէքիզինճի [illegible] թէքլիֆնամէ զարֆլարընը Պահրիյէ Նէզարէթի Մէսարիֆաթ տայիրէսինտէ միւնագասա գոմիսիօնունա թէվտի իթմէլէրի իլան օլունուր։ 327 մարթ 20

2—2

Dr. Mahokian

ԲԵՐԱ, ԹԷՔԷ-ՊԱՇԻ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ.— Պոլաշէնիկօֆի սակարան, Սէննայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմավիր, Պաքու, Պալաքովօ, Եքաթէրինոտար, Ելիզաւէթկրատ, Իսմայիլ, Կէրչ, Քիէֆ, Քօքանտ, Խօքանտ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայէվսք, Նովօրօսիյսք, Օտեսա, Օմսք, Պէրմ, Պօքրօֆսքայա-Սլօպօտա, Պոլթավա, Ռիկա, Ռիազան, Ռօստօֆ, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սէմֆէրոպոլ, Ժիթօմիր, Թիումէն, Թոմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վոլսկա եւ Վօսնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Ալէքսանդրիա (Խէրսոնի մէջ), Պօպրինէց, Խարտօրի, Բաքօվքա, Նիքօբոլ եւ Սըօլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընեւ եւ Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան եւ սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ եւ գոմիսիոնով վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կու տայ անհրկիզելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԷՄՆԻԵԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)
1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ, պանքան վարկ բացած է Պոլիս Ճէկալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխառութիւն կ'ընէ։

Դրամ ընդունելու պայմաններ.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 ուկէս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշւով, այսինքն ուզուած ատեն դրամը առնելու պարագային, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի։

Փոխառութեան պայմաններ.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու եւ արժէթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կու տայ։

Ապահովութեան Սնտուկը տէրութեան շահերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է եւ իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ։ Թէ երկրին եւ թէ ժողովուրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. Պոլիս Վոյվոտա փողոց
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Աչըր Էֆ. խան Բիւթիւպհանէ փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Էտիրնէ, Պէյրութ, Գավալա, Տէտէաղաճ, Տրամա, Մանասթըր, Սելանիկ, Սամսոն, Իզմիր, Սքիւպ Սքէչէ։

Գործակալներ՝ Կիւմիւլճինա, Գումանովա եւ Սոֆիա։

Սելանիկի պանքան կը զբաղի պանքայի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ եւ ապրանքներ իբր աւանդ կ'ընդունի։

Խնայողական Սնտուկ՝ նպաստաւոր տոկոսով։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108	ղր.
» » » վեցամսեայ	60	»
Գաւառներու համար տարին.	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի համ. տարեկան	35	ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժնեգինները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ ապահով միջոցը Մանտաբօսթն է։

Ի ՆՊԱՍՏ

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂԻՆ

Թէ ձեր առողջութեան պահպանման

Թէ օսմ. արտադրութեանց յարգ ընծայելու

Թէ ազգ. վաճառականութեան օգնելու համար օսմ. նաւատորմիղին օժանդակ մարմնոյն ի նպաստ շինուած

ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹԸ ԵՒ ԼՈՒՑԿԻՆԵՐԸ

նախապատուութիւն տալով գործածելը հայրենասիրական պարտականութիւն մըն է։

Արդէն գիներու տեսակէտով բնաւ չտարբերիր ուրիշներէն։

Ընդհ. կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս. Ֆինճանճըլար, Թիւ 8

—7—

ԱԼԼԻԱՆՑԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կեդրոնատեղի՝ ՃԷՆՈՎԱ
Ընկերութեան դրամագլուխը՝ 15.000.000 ֆրանք
Պահեստի դրամագլուխը՝ 35,000,000 ֆրանք
ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՃԷՆՈՎԱ, ՌԱԼԷ ՏԸ ՄԻՐՈՒԱՑԱՆԱ

Ընկերութեան Հիմնադիրները
Քրէտիթօ Իթալիանօ՝ Ճէնովա, Մանցի եւ Ընկ.՝ Հռոմ
Պանք Ֆիւր Հանտէլ եւ Ընկ.՝ Պերլին, Նացիօնալ Պանք Ֆիւր Տէօյչլանտ՝ Պերլին
Տրէզտնըր Պանք՝ Պերլին, Մէրք Ֆինք եւ Ընկ.՝ Միւնիխ
Քրէտի Անսթալթ՝ Վիէննա, «Միւնիխ»՝ Վերապահովագրական Ընկ. Միւնիխ
Էվան Մէքէնզի, Ընդհ. Տնօրէն՝ Ճէնովա

Ընդհ. Տնօրէնի օգնական
ՏՕՔԹ. ՌՈՒ. ՄԷՔԷՆԶԻ

Ընդհ. Տնօրէն
ԷՎԱՆ ՄԷՔԷՆԶԻ

Ընդհ. գործակալներ ամբողջ Թուրքիոյ համար՝ ՍԹԱՎՐԻՏԻՍ ԵՂԲԱՐՔ
Ապիթ խան, Ղալաթիա

Կեանքի ապահովագրութիւն, խառն, օժիտի համար.—Զանազան սակացոյցեր. —Նոր եւ նպաստաւոր սակացոյցեր.— Խիստ չափաւոր ապահովագիներ.— Խիստ անկուշկանդ պայմաններ.—Բացարձակ ապահովութիւն.— Սեղմօղ պայմաններու բացակայութիւն.— Վնասներու եւ ապահովագիրներու արագ կարգադրութիւն։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Ընկերութեան դրամատուները են՝
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ եւ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ

ԽԻՍՏ ԿԱՐԵՒՈՐ

ԻԶՄԻՐԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմանեան կառավարութեան քոնթրոլին տակ եւ մասնաւոր արտօնութեամբ կազմակերպուած այս վիճակահանութեան չորրորդ սէրիի տոմսակները ծախու հանուած են։ Այդ տոմսակներուն թիւը 28000 ըլլալով, ասոնց կէսը 14000, զանազան աստիճանի պարգեւներ կը շահին։ Ասկէ զատ, տասներեք մեծ պարգեւներ ալ կան։

Տոմսակները դիւրամատչելի դարձնելու համար կարեւոր զեղչ մը եղած է անոնց գնոյն վրայ։ Երեք կարգի տոմսակներ կը ծախուին. կէս, մէկ քառորդ եւ մէկ ութերորդ. կէսին գինն է երկու մեճիտ, քառորդինը՝ մէկ մեճիտ եւ մէկ ութերորդինը՝ կէս մեճիտ։

Օրինակի համար, մէկէն վեց, այսինքն վեց վիճակահանութեան մէջ 50,000 ական հատ վեց պարգեւ, վերջին եօթերորդ վիճակահանութեան հինգերորդ թիրաժին մէջ 250,000 ական հատ հինգ հատ պարգեւ, եօթերորդ վիճակահանութեան ամենէն վերջին թիրաժին մէջ մէկ հատ 1,000,000; երկու հատ 300,000 ղրուշի, ընդամէնը տասներեք մեծ պարգեւներ կ'ըլլեն։ Ասկէ զատ, 75,000 100,000 125.000 150,000 200,000 ղրուշի, եւ ուրիշ հազարաւոր պարգեւներ կը շահին։

Եթէ երբեք 13 պարգեւներէն ոմանք իրենց պատկանած վերջին թիրաժին միան, կանոնագրին համաձայն, միեւնոյն թիւը կը շահին թէ՛ մեծ եւ թէ փոքր պարգեւները. այնպէս որ մէկ թիւը կրկնակի շահած կ'ըլլայ 1.500,000 1,400,000 1,300,000 ղրուշ, որոնք մարդս մեծ հարստութեան մը կ'արժանացնեն։ Այս հաւանական պարագան ալ պէտք է նկատողութեան առնել։

Բնական է որ ամէն մարդ մասնակցի այս վիճակահանութեան, որուն տոմսակներուն գինը խիստ զեղչուած է, մինչ պարգեւներուն թիւը շատ եւ խիստ կարեւոր է։ Այս վիճակահանութեան մասնակցելու զօրաւոր խթան եղող պատճառներէն մէկն ալ աս է որ այս վիճակահանութիւնը տեղական ըլլալով, առնուած եւ տրուած դրամները երկրին մէջ կը մնան, այսինքն հանրային հարստութեան կը պատկանին։ Այս վիճակահանութեան շնորհիւ օսմ. արհեստից վարժարանին նման բարեգործական հաստատութեան մը մէջ ծնողազուրկ տղաք կը պատսպարուին ու կը կրթուին։ Առանց ցեղի եւ ազգի խտրութեան կրթութիւն տուող բոլոր վարժարաններն ալ կ'օգտուին անկէ, եւ ասոնց մէջ կան նաեւ Իզմիրի Իթթիհատ վէ Թէրագգը վարժարանին պէս կրթական հաստատութիւններ։

Այսպէս, Իզմիրի վիճակահանութեան շնորհիւ մարդ թէ կը շահի եւ թէ հայրենիքին ծառայած կ'ըլլայ։ Ուստի ժողովրդեան կը յանձնարարենք սոյն վիճակահանութիւնը, յուսալով որ այդ ազնուութիւնը ցոյց պիտի տան։

Տոմսակները կը ծախուին եւ պարգեւները անմիջական կերպով կը վճարուին **ԻԶՄԻՐԻ ՆԷՀԱՑԻՒԷ** (Մօսքօֆ) փողոցը **ՄՈՐՏՕԽԱՅ ԼԷՎԻ ԷՖ.**ի դրամատունը, թիւ 10 դրասենեակը, եւ Եըլտըզ Ֆէրխունէի մէջ, **ՊԷՆԻԱՄԻՆ ՏԷՎԻՏԱՍ** դրասենեակը։ Կ. Պոլսոյ մէջ տոմսակի գնման եւ պարգեւներու գանձման համար պէտք է դիմել Կամուրջին գլուխը Վալիտէ Սուլթան խան, թիւ 15, վիճակահանութեան ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՏԷՎԻՏԱՍ ՎԷՆԹՈՒՐԱՅ**ի դրամատունը։ Սոյն վիճակահանութեան տոմսակները կը ծախուին նաեւ բոլոր լումայափոխներուն քով։ —3—

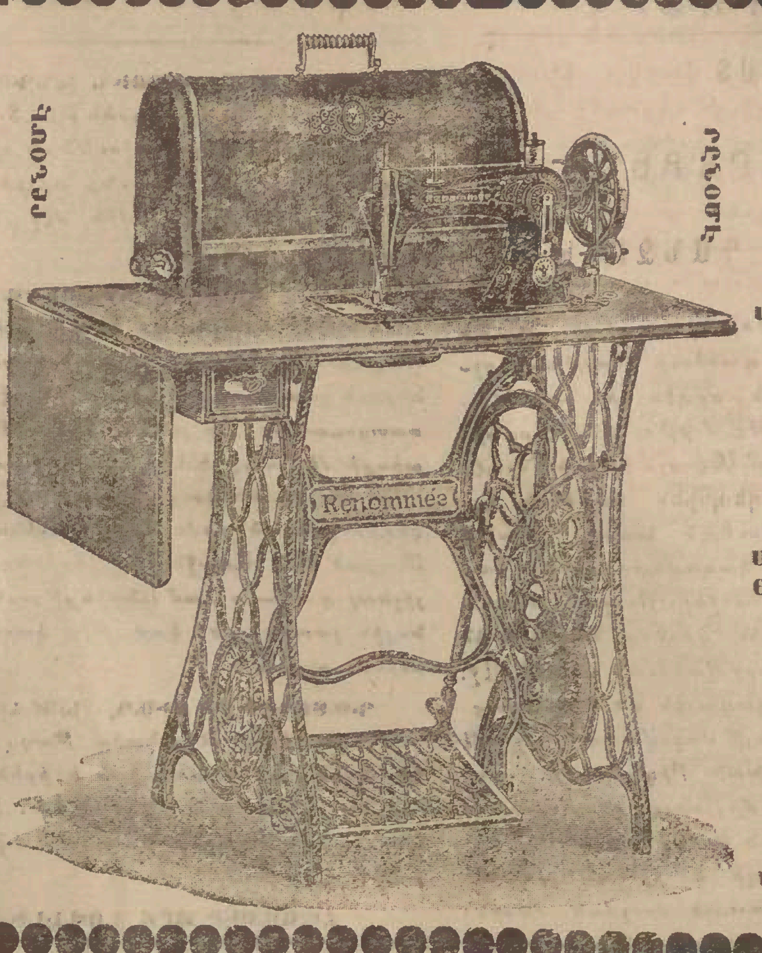

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ՌԸՆՈՄԷ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԲԱՒ ՄԸ ԿԸ ՎԱՅԵԼԵՆ ԻԲՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ԱՅՍ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒՆ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՒ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ, ՃՇԴՈՒԹԻՒՆ.
ԱՍԵՂՆԵՐԸ ՉԵՆ ԿՈՏՐԻՐ ԵՒ ԹԵԼԵՐԸ ՉԵՆ ՓՐԹԻՐ
ՅԱՃԱԽ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔ ՉՈՒՆԻՆ, ԿԱՐԻ ԱՄԷՆ
ՏԵՍԱԿ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՆ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԱՊԱՌԻԿ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
Նորոգելի կտորները անմրցելի գինով կը ծախուին
Միակ ներկայացուցիչ՝ Ն. ՊԷՐՔՈՎԻՑ (1)
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հաճօբուլօ-բասաժ, թիւ 31

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 քրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 քրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ եւ Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պիալա, Պոզէն, Պրուն, Բէչկա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ Բրօսնից, Բրզէմիսլ, Ս. Բոլթէն, Թառնօվ, Թէբլից, Թէչէն, Վիլաչ եւ Նէօշթաթ։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով եւ արժէթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր եւ վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր սակերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու առարկաներ, զարդոսկիներ եւայլն։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն Խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով եւ իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ [illegible] ղրուշէն։

«Սէյֆ» դրամարկղներ, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին եւ ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ՏՕՔԹՕՐ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակնաբուժական Քլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած եւ ԳԷՆՋՎԷՆԻ հիւանդանոցին մէջ երբեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (շաշի) կը շտկէ առանց գործողութեան եւ ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրօֆ. Ժավալի գործիքով կարճատեսներու եւ հեռատեսներու յստակ եւ փայլուն ցուցնող ակնոցներ կու տայ, ամբողջական ախտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, եւ առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ քաթարաքթի (բէրդէ)՝ եւ աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն տեսողութենէ զուրկ եւ տձեւ աչքերուն տեղ բնականին բոլոր եւ նման արուեստական աչքեր կը զետեղէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գաբու, Համիտիէ Սէպիլին դիմաց Իւթիւճեան դեղարանը. կէսօրէն վերջ Բերա, Շիշլի ճամբայ, հելլենական հիւպատոսարանին դիմաց. 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ Երեքշաբթի օրերը ցերեկէն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։

10—50

ԳՐԱՏՈՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԸԼԸՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Չախմաքճըլար, թիւ 25

Գըլըճեան գրատունը հետեւեալ հատընտիր գիրքերը կը յանձնարարէ կարդալ ամէն Հայ ընթերցողներու.—

Տարեցոյց Թէոդիկ		գին	12	Ղրուշ
» Գաւառի	Ս. Մեսրոպ	»	6	»
» Կավռօշի	Ե. Թօլայեան	»	5	»
» Շանթ	Մ. Պարսամեան	»	5	»
Հերդեր	Ս. Սապահգիւլեան	»	2.50	»
Երիտասարդ Թիւրքիա	» »	»	2.50	»
Սոցիալիզմ եւ Հայրենիք	» »	»	2	»
Կապիտալիստ դասակարգը	»	»	1.50	»
Կապիտալ եւ աշխատանք	» »	»	5	»
Գործաւոր դասակարգը	» »	»	1.50	»
Եւրոպացիներու կարծիքը հայկ. դատի մասին Պէրլինի Դաշնագրութենէն յետոյ	Ս. Սապահգիւլ	»	5	»
Հերոսուհիներ	Հ. Առամեանց	»	3	»
Ազատութիւն	»	»	1.50	»
Բանտային մահը	»	»	3	»
Փախստականը	»	»	2	»
Անմահն Միրայր Թատերգ.	»	»	3	»
Տաճկահայ Գրողներու կենսագրութիւնը	»	»	10	»
Արամը (քրդական կեանքէ	»	»	3.50	»
Գիւղական ուսուցչի ձայնը	»	»	2	»
Ի՞նչ է Հայրենիքը	»	»	2	»
Ազգային Սահմանադրութիւն		»	1.50	»
Ազատ Երգարան Գ. տպագրութիւն		»	5	»
Ազատարար Բանակի մուտքը պատկերզ.		»	15.50	»
Արեւելքի բոցեր	Եղ. Գօլանճեան	»	5	»
Բանտէ Բանտ	Մ. Բիւրատ	»	30	»
Եըլտըզէ Սասուն	»	»	30	»
Բարեկամ Ամենեցուն, գիրք բժշկական		»	10	»
Քերական Ֆրանսերէն	Մ. Յովհաննէսեան	»	1.50	»
Առանին Տնտեսութիւն (ընդ. մամլով)	»	»	6	»
Դատաստան	Ասօ	»	2	»
Վահէ	»	»	2	»
Դիւցազնուհին	»	»	3	»
Հաւաք Սասունցի Հերոսուհին	»	»	1.50	»
Ընկերվարութիւն	Մ. Եպս. Սերոբեան	»	4	»
Քրիստոնէական բարոյականը	»	»	5	»
» վարդապետութիւնը	»	»	5	»
Հովիւին խրատները	»	»	10	»
Կարմիր Գազանի որջը	Գ. Եղիկեան	»	5	»
Արեան Ճանապարհով	»	»	1.25	»
Ամիս մը ի Կիլիկիա	Տիկին Թէոդիկ	»	7.50	»
Պզտիկ տաղեր	Մ. Պետրոսեան	»	5	»
Ինչո՞ւ Հայը հալածուած եղաւ	Կադմոս	»	3	»
Գարիպալտիի կենսագրութիւնը պատկ.		»	7.50	»
Կախաղաններու պատմ.	Թոլսթոյի	»	1.50	»
Եղիայի սիրային նամակները	Հ. Նազարեան	»	5	»
Գրիգոր Օտեանի կենսագրութիւնը		»	15	»
Քաղաքական տնտեսագիտութիւնը	Մ. Քէշիշեան	»	10	»
Ջղայնականութիւն	Ս. Գալեօնճեան	»	3	»
Զէյթունցի հրացանակիր քահանան		»	4	»
» վարդապետը		»	2	»
Ֆէրէրի կենսագրութիւնը		»	3	»
Գուսանի տաւիղը	Աշուղ Փէսէնցի	»	5	»
Ապագայապաշտութիւն պատկ.		»	2	»
Նոր Տաղեր	Միսաք Մեծարենց	»	5	»
Կանացի վատասերում պատկ.		»	10	»
Կիլիկեան Արհաւիրք	Ս. Պարթեւեան	»	7.50	»
Գիտուններ		»	5	»
Մահմէտ	Ե. Մրմրեան	»	5	»
Պատմ. հայ. գրականութեան	»	»	7	»
Սուրբք հին դէմքերու	»	»	5	»
Ծիծաղներ	Ամիրենց	»	2	»
Աղբար Թովմասի տնակը		»	25	»
Օպերլինէր	Ա. Կեսնեան	»	5	»
Քօրնէյլ Վասիլեւ	»	»	1.50	»
Կարնամակ	Տօքթ. Թիրեաքեան	»	25	»
Ատրպատ	»	»	5	»
Շահէնն ի Սիպիր	Ս. Տ. Սարգիսեան	»	50	»
Սիլուան		»	5	»
Կորած հրամանատար		»	5	»
Նարեկ եւ իւր Թարգմ.	Հօրոյ	»	2	»
Խիւլասէթ իւլ սարֆ	Հերեդիկ Հօճա	»	5	»
Քեր. Արաբերէն	»	»	10	»
Վարդան Մամիկոնեան	Ե. Մանավեան	»	5	»
Պատմ. Հայ Եկեղեցւոյ	Մ. Սուրեան	»	5	»
Տիգրան եւ Զարուհի	Յակոբ Բագրատունի	»	5	»
Սիրվարդին սէրը	»	»	5	»
Հայրենի ձայներ	Տիգրան Չէօկիւրեան	»	4	»
Երգեցողութիւնընդ	Ե. Գըլըճեան	»	1.50	»
Գանձարան Տարր.	Ա. Անտոնեան	»	5	»
Գանձարան միջին	»	»	8	»
Գանձարան բարձրագոյն (ընդ. մամլով)	»	»	»	»
Ճշմարտութիւն, միակ գիրքը բարոյագիտութեան		»	3	»
Ալքոլին նախճիրները	Մ. Վարժապետեան	»	2	»
Հայկական Նոր եկեղեցի	»	»	2	»
Մաղկեփունջ մայրենի լեզու	Մ. Սեպուհ Ա.	»	1	»
» » »	» Բ.	»	2.50	»
Կաւէ արձաններ Ա. Անտոնեանի (50 ծաղրանկար)		»	7.50	»

Ծանօթ.— 1. Յ. Գըլըճեան Գրատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին դասական, գրական, գիտական, լեզուաբանական, պատմական ու կրօնական գիրքերու հոծ մթերք մը. գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնները կը կատարուին՝ գիրքերը տեսակին համեմատ իր սովորական զեղչը տալով։ 2. Թղթատարի ծախքը միշտ գնողին կը վերաբերի։ 3. Մէկ ամիսէն հրապարակ կ'ելլէ Ժիրայրի պատկերազարդ կենսագրութիւնը՝ ինքնագիր օրագրութեամբ, մաքուր եւ խնամուած տպագրութեամբ։

Արտօնատէր՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ